

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

ΣΠ

1909. év, augusztus 1.

XV. FÜZET.

XLVIII-ik évfolyam

ΣΠ

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évidíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok“ közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármintemű tudósításokat, valamint felveszszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40—48 K, ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félvekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvételni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkesztí *Bund Károly.* Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altszettek részére. Szerkesztik *Súgár Károly és Balogh Ernő* m. kir. főerdőmérnökök. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1909. ÉVI (28.) EVFOLYAMA. Teljesen elfogyott.

AZ ERDŐÖR vagy **AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEN ÉS FELELETEKBEN.** Irta: Bedő Albert. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcsőházi Belházy Emil. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: Fekete Lajos és Mágócsi-Dietz Sándor. I. kötet Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.

A TÖLGY ÉS TENYESZTÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is Selmeczbányán.

ERDÉSZETI LAPOK

XLVIII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

15. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. * Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes ártért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 37—22.)

Meghívó

az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésére.

Az Országos Erdészeti Egyesület f. évi közgyűlését augusztus hó 26-án Fenyőházán (Liptó megye) tartja meg és az ezt követő napokon kirándulást rendez Árvaváralja és a Magas-Tátra megtekintésére.

A közgyűlésnek és a kirándulásoknak napirendje a következő:

Augusztus hó 25-én az esti (esetleg augusztus 26-án hajnali) vonatokkal megérkezés Budapest, Pozsony és Kassa felől Fenyőházára. Elszállásolás. Esti 8 órakereskedési estély (közös vacsora) a fürdőtelep vendéglőjében.

Augusztus hó 26-án. Reggel 9 óraker közgyűlés a fürdő nagytermében.

Tárgysorozat:

1. Jelentés az egyesület működéséről a legutóbbi közgyűlés óta.
2. Tíz választmányi tag választása, valamennyi 4 évre. Az

alapszabályok értelmében a választmányból kilépnek, de újból megválaszthatók: *Darányi Ignác, Marosi Ferencz, Nagy Károly, Péch Kálmán, Schmidt Ferencz, Scholtz Ottó, Soltz Gyula és Vadas Jenő*. Két hely lemondás, illetőleg halálozás következtében üresedett meg.

3. Jelentés az 1908. évi számadások megvizsgálásáról és az 1910. évi költségvetés megállapítása.

4. Jelentés a Deák Ferencz-alapítvány kamataiból kiírt pályázatok eredményéről.

5. *Szabó Ferencz* m. kir. főerdőmérnök felolvasása a fenyőházai m. kir. erdőgondnokság érdeinek gazdasági viszonyairól és az ottani villamos erdei vasutról és fűrésről.

6. Indítvány az 1910. évi közgyűlés helyére és tanácskozási tárgyaira nézve.

7. Indítványok az egyesület céljainak előmozdítására általában. (Ily indítványok az alapszabályok értelmében a közgyűlést megelőző napig a titkári hivatalnak írásban bejelentendők.)

12 órakor közös ebéd.

D. u. 2 órakor a résztvevők csoportonként megtekintik az áramfejlesztőtelepet és a villamos fűrészt s azután ugyancsak csoportonként villamos vasuton kirándulnak a Lubochna völgyébe, ahol a csemetekertet, a fiatalosokat és a vágásterületeket tekintik meg.

Estére visszatérés Fenyőházára. 8 órakor közös vacsora.

Augusztus hó 27-én a résztvevők *egyik része* reggel 5 óra 28 perczkor vasuton Csorbatóra utazik. Megérkezés 9 óra 45 perczkor. Kirándulás két csoportban a fátyolvizeséshez (oda-vissza kényelmesen és jó uton 2 óra) és a poprádi tóhoz (oda-vissza kevésbé kényelmes uton, de lényeges emelkedés nélkül 3 óra).

Ebéd Csorbatón 1 órakor.

Délután 2 órakor kocsival a turista-uton Ó-Tátrafüredre. Utközben alkalom nyílik a tátrai erdők megtekintésére. Érkezés Ó-Tátrafüredre 4 órakor. A fürdő megtekintése után 4 óra 30 perczkor csoportonként villamos siklón Tarpatakfüredre. Innen

sik uton fél óra alatt a Zerge-szállóhoz. A tarpataki vizesések megtekintése után jó gyaloguton másfél óra alatt Tátralomniczra, ahol elszállásolás és közös vacsora.

Aki nem óhajt gyalog menni, az a vizesésektől visszatér a siklóhoz és Tátrafüredről kocsin megy Tátralomniczra.

A résztvevők *másik csoportja* reggel Fenyőházáról (később közlendő menetrenddel) különvonaton Árvaváraljára megy. A gyönyörű fekvésű, újjáépítés alatt álló ősrégi vár és a benne lévő történelmi emlékek és gyűjtemények megtekintése. Délben az árvai közbirtokossági uradalom vendégül látja a kirándulókat. Délután a társaság a reggeli különvonatnak kocsijaiban, amelyek az Árvaváraljáról d. u. 3 óra 10 p.-kor induló rendes vonathoz csatoltatnak, Csorbára, illetőleg Csorbatóra utaznak (érk. 8 óra 50 p.), ahol elszállásolás és közös vacsora. Éjjelezés.

A társaság megosztását az a körülmény teszi szükségessé, hogy az egész társaságnak Csorbatóról Tátralomniczra való szállításához elegendő kocsi nem áll rendelkezésre.

Augusztus hó 28. A résztvevőknek az a csoportja, mely Tátralomniczon töltötte az éjjelt, megtekinti a tátralomniczi vadászati berendezéseket és azután a zerge régióig vezetett ösvényeken és cserkelő utakon felmegy a lomniczi gerinczre, onnan a kis tarpataki völgybe a Téry-menedékházhoz, onnan a Zerge-szállóhoz és estére ismét Tátralomniczra. 10 órai gyaloglás.

Aki a magashegységi kiránduláson résztvenni nem óhajt, Tátralomniczon marad és a nyaralótelep és környékének megtekintésével tölti el a napot, esetleg kirándulhat a közeli Matlárházára és Barlangligetre (bélai cseppkőbarlang).

A *Csorbatón éjjelezett csoport* reggel 8 órakor indulva ugyanazt az utat teszi meg, amelyet a másik csoport előző napon tett meg.

Este Tátralomniczon mindkét csoport egyesül, 7 órakor közös vacsora s ezzel a kirándulás befejezése.

Van szerencsénk az Országos Erdészeti Egyesület t. tagjait felkérni, hogy közgyűlésünkön és a vele kapcsolatos

kirándulásokon minél számosabban résztvenni sziveskedjenek.

Budapest, 1909 július hóban.

Az Országos Erdészeti Egyesület
elnöksége.

*

Ezzel a meghívóval kapcsolatosan van szerencsénk a t. tagtársakat felkérni, hogy a közgyűlésen való részvételi szándékukat **legkésőbb folyó évi augusztus hó 15-éig Vaitzik Emil urnak Liptóújvár**, postautalvány szelvényén a *résztvenni szándékozók neveinek, állásának és lakczimének pontos felsorolása mellett* bejelenteni s egyuttal minden egyes bejelentett személy után abban az esetben, *ha aug. 27-én Árvaváraljára szándékoznak* kirándulni, 48 K-át, *ellenesetben pedig* 45 K-át beküldeni sziveskedjenek.

(Tisztelettel megjegyezzük, hogy a két utirány költségei tulajdonképen közel azonosak, amennyiben a 45 K-t fizető csoport 28-án délben élelmezéséről maga gondoskodik.)

A beküldött összeg ellenében a jelentkezők mindegyike jegyzeteket kap, melyek egyes szelvényeivel egyenlítik ki az augusztus hó 25-én tartandó ismerkedési estélytől egészen az augusztus hó 28-án este 7 órakor tartandó közös vacsoráig tartó időre eső összes étkezéseket (reggeli, ebéd, vacsora) *ital nélkül*, továbbá az éjjeli szállások, a vasuti utazás (II. oszt.), a Csorbatótól Tátralomniczig való kocsiót és a tarpataki sikló költségeit. Kivételt csupán a 27-én, illetőleg 28-án a Zerge-szállóban, továbbá a Térymenházban tartandó étkezések képeznek, nemkülönben azok a t. tagtársak is külön fedezik ebédjük költségeit, akik augusztus 28-át Tátralomniczon töltik. Aki 28-án este nem utazik el Tátralomniczról, a további szállás költségeit szintén maga fedezi.

Étkezések alkalmával, a szállodákban és a podgyászszállításnál szokásos borralalót kiki külön adja, míg a közösen adandó ily kiadásokról (vonatvezetőknek stb.) a befizetett összeg terhére történik gondoskodás.

A befizetések összegéből fennmaradó netáni csekély maradvány az Országos Erdészeti Egyesület valamely jótékony alapítványához fog csatoltatni.

Csakis teljes jegyfüzetek adatnak ki és a jegyfüzetek árának visszatérítésére csak az tarthat igényt, aki a közgyűlésen való részvételben váratlanul megakadályoztatik és ezt a jegyfüzet visszaküldése mellett aug. hó 30-ig az Országos Erdészeti Egyesületnek (Budapest, V., Alkotmány-u. 6. sz.) bejelenti. Részben már igénybe vett jegyfüzetek nem váltatnak vissza.

Aki csupán a fenyőházai közgyűlésen kíván résztvenni, a kirándulásokon ellenben nem, ebbeli szándékát *Vaitzik Emil* urnak Liptóújvárra aug. 15-éig szintén bejelenti, de pénzt nem küld be, hanem összes kiadásait maga készpénzben fedezi.

A részvétel előzetes és aug. 15-éig való bejelentése annál szükségesebb, mert különben nincs elegendő idő a jegyfüzetek megküldésére és az ügyvezetőség nem gondoskodhatnék szállásról és kocsikról.

Terjedelmes podgyászdarabok mellőzését és a podgyász lehetőség szerint való korlátozását kérjük.

Azon t. tagtársakat, akik a magyar kir. államvasutakon vagy a kassa—oderbergi vasuton más alapon nem birnak igénynyel menet-dijkedvezményre, felkérjük, hogy *kedvezményes menetjegy váltására jogosító igazolvány* megküldése végett levelezőlapon legkésőbb *augusztus hó 15-ig alulírott titkári hivatalhoz* fordulni sziveskedjenek.

Figyelmeztetjük egyuttal t. tagtársainkat, hogy a menetjegy váltásánál mindkét igazolvány előmutatása mellett *közvetlen jegyet kérjenek Fenyőházára*, illetőleg a visszatérésnél Tátralomniczról utazásuk célpontjára, mert külön Kassára, illetőleg Ruttkára vagy Zsolnára s onnan ismét külön Fenyőházára váltva, a jegy jóval drágább.

Fenyőházáról, illetőleg Árvaváraljáról Csorbáig együttesen fognak kedvezményes jegyek váltatni, az egyenkint való jegyváltásra tehát ezen közbeeső utnál szükség nem lesz.

Budapest, 1909 július hó.

*Az Országos Erdészeti Egyesület
titkári hivatala.*

A székely közbirtokossági erdők ügykezelése.

Irta: Csegezy Pál.

A székely közbirtokossági erdők arányosításának hosszadalmas keresztülvitele az erdőbirtokosok figyelmét annyira lekötötte, hogy az 1898. évi XIX. törvényben a közös birtokosokat különösen érdeklő feladatok teljesítésére s nevezetesen az ezen törvény értelmében való szervezkedésre a közös birtokosok egyáltalán nem is gondoltak.

Az arányosítás befejezése előtt tényleg nem is igen volt értelme annak, hogy a közös birtokosok az 1898. évi XIX. törvény értelmében szervezkedjenek, mert abban az időben, különösen az egyéni elkülönítést igénylők érdeke, az illetők által nagyon védett magánérdek volt s így a birtokosság javára közös érdekű határozat meghozatala kizártnak látszott. Ilyen körülmények közt tehát a hivatkozott törvény csak írott malaszt volt, melylyel maguk a közbirtokossági tagok törődtek legkevesbbé. Innen magyarázható aztán az, hogy az 1898. évi XIX. törvény intézkedéseit maguk az érdekelt s közösségben maradt birtokosok sem ismerik.

Még olyan esetekben is, amidőn az arányosítás már befejezést nyert s az állandó közösségben maradtak erdőilletősége elkülönített olyképen, hogy arra nézve a tényleges közös birtokosoknak az 1898. évi XIX. törvény rendelkezéseinek megfelelő ideiglenes szervezése megtörténhetett volna, a szervezkedés eddig rendszerint elmaradt; még ritkább az az eset, amidőn a közös birtokosok véglegesen szervezkedtek s a jóváhagyott ügyviteli szabályzatot életbeléptették.

Nézetem szerint mindezeknek a vonatkozó törvény nem ismerése az oka.

A székelyföldi közbirtokossági erdők általában nem nagy kiterjedésűek, aránylag azonban a jogosultak száma nagy, akik többnyire egyszerű, mondhatni tudatlan, de azért akaratos és önfejlő, a törvényekkel legkevesbbé sem ismerős egyének, akik felette bizalmatlanok a vezető és intéző közegek iránt, sőt bizalmatlanok magával a törvény legőszintébb intézkedéseivel szem-

ben is. Ezért találkozunk minduntalan oly esettel, amidőn a birtokosok nagyrésze a törvényes eljárást nem csak nem igyekszik betartani, de ellenkezőleg: minden kínálkozó alkalmat és módot megragad arra, hogy a törvényt kijátszhassa.

A nép vezetői a jegyzők, tanítók, papok, szolgabírák, kik a nép közt és a néppel kell hogy éljenek és kik sok részben a közbirtokosság ügyeibe is befolynak, csodálatos módon tájékozatlanok s szintén nem ismerik a törvényes eljárást; nincs érzékük, nincs tudásuk ahhoz, hogy a törvényt másokkal s így az érdekelt birtokosok tömegével megismertessék s őket a törvény nemes eszméinek meghódítsák. Ilyen körülmények közt a kezelő erdőgondnok tisztán csak magára van hagyatva és ha ő sem képes a törvény intézkedéseit az érdekelt közös birtokosokkal megértetni és megkedveltetni — aminthogy számos eset van erre is — akkor a törvény újra csak írott malaszt marad.

A törvény nem ismerése és nem tudása, a hatalmi érdekek versengése és a közbirtokosságok dolgaiba való illetéktelen beavatkozások a végrehajtó közegek és a közbirtokosság tagjai között folytonos surlódást okoznak s a közös birtokosok ügyeit indokolatlanul hátráltatják.

Ennek igazolásául néhány példát hozok fel.

Egyik járási főszolgabíró, mint hatósági megbízott kiküldetett egyik közbirtokossági gyűlés vezetésére. A közgyűlés előre meghatározott napján kiszáll a főszolgabíró, vele együtt kiszáll a járási erdőgondnok is; összejönnek a közbirtokosság tagjai s a főszolgabíró nagy alázatossággal köszöntik. A szokásos üdvözlések után a főszolgabíró ur rendelkezési jogát érvényesítendő, utasítja a közbirtokosság elnökét, hogy a gyűlést nyissa meg; az elnök azonban huzódzik, szerénykedik, tudja, hogy most nem ő az ur, míg aztán a járási erdőgondnok odasugja a főszolgabírónak, hogy a gyűlést a hatósági megbízott vezeti, tehát azt neki is kell megnyitni; erre aztán zavarba jó a megbízott ur, a figyelmeztetésre megnyitja és vezeti a közgyűlést — belátása szerint, mert hát a főszolgabíró urnak az 1898. évi XIX. t.-cz. 27. §-ában foglaltakról halvány fogalma sincs.

A közbirtokossági közgyűlés hiányos lefolyása miatt azonban

a határozat törvényessége — a legtöbb esetben — nem lévén megállapítható, a felmerült kérdésben újabb és újabb közgyűlés megtartása válik szükségessé. Ekkor aztán a közbirtokosság tagjai joggal zúgolódnak, méltatlankodnak s ügyük hátramaradásáért a hatóságot okozzák.

Másik esetben egyik birtokossági tag a járás főszolgabírója előtt panaszt emel a közbirtokosság végrehajtó közegei ellen, mert fajutalékának kiosztásában őt nagyon megrövidítették. A főszolgabíró ez ügyben illetékesnek érzésvén magát, parancsa újra érvényesül, utasítva a községi jegyzőt, hogy a közbirtokosságot hívja össze közgyűlésre s azon tárgyalassa N. N. birtokossági tag panaszát; a jegyző ur — igen természetesen — engedelmeskedik a főszolgabírónak, a közbirtokosság tagja pedig a jegyzőnek és a jegyző az általa összehívott birtokossági közgyűlésen letárgyalatja a felmerült kérdést. Az 1898. évi XIX. t.-cz. 27. §-ában foglalt azon intézkedésről, mely szerint a közös birtokosok gyűlését az elnök hívja össze stb., nincs a főszolgabírónak tudomása, még kevésbbé a községi jegyzőnek, a birtokosság azonban tárgyal és határoz, mert — bár illetéktelenül — úgy parancsolta a főszolgabíró ur.

További eset a következő: egy közbirtokosság szabályszerűen hozott határozatában kimondotta, hogy az eladott erdőterület kihasználására szerződésileg megszabott határidőn túl a kihasználás befejezésére időhaladékot nem engedélyez; az érdekelt fél nem él panasszal, azonban pártfogói akadnak, akik a határozat ellen zúgolódnak és méltatlankodnak; nemsokára jó a főszolgabíró parancsa: új birtokossági gyűlést kell összehívni s határozni kell abban az értelemben, hogy a kihasználási idő meghosszabbíttassék, noha a közös birtokosok gyűlésének törvényes hatáskörében birt rendelkezési jogával ellenkezik az, hogy bárki is a gyűlés kötelességévé tehesse, hogy miként határozzon, ámde a közbirtokosság újra összeül és parancs szerint határoz.

Ezekhez hasonló számos esetet lehetne még felsorolni annak igazolására, hogy a közbirtokosságok erdőügye mennyire szertelen módon kezeletik. Nem lehet tehát csodálkozni azon, ha a nép megunva a folytonos zaklatást, ellenszenvvel viseltetik a törvény

és végrehajtó közegei iránt, mert a végrehajtó közegek vázolt eljárása után a törvényt is hibáztatják, mint olyat, melynek értelmében — szerintük — a végrehajtó közegek a már jelzett módon eljárhatnak.

Az erdészeti bizottság a felmerült és tudomására jutott esetekkel szemben egyebet nem tehet, minthogy felkéri a vármegye alispánját, hogy a megtorlás iránt az 1886. évi XXI. t.-cz. értelmében járjon el; intézkedésének eredményét azonban soha sem lehet megtudni.

A szervezetlen közbirtokosság erdőgazdasági ügyeit nem tudván kellően rendezni, anyagiakban is jelentékeny kárt szenved; a közterhek viselésére képtelen, adósságokba merül, a tagok bizalmatlansága fokról-fokra nő, sőt a birtokossággal szemben alkalmazott törvényes eljárást is zaklatásnak tekintik s mindezek a körülmények a közös birtokosok jelentékeny részét arra készteti, hogy jogosultságuktól meneküljenek, azt elidegenítsék. Igaz ugyan, hogy a már többször hivatkozott törvény 30. §-a értelmében a közös birtokosok gyűlésének hatásköre a közösen használt erdők elidegenítésére nem terjed ki, ámde a jogosultaknak arányjoguk feletti egyénenkénti rendelkezését ez a törvényes intézkedés nem érinti, az arányjogosultság tehát magántulajdon lévén, azzal a jogosult birtokossági tag szabadon rendelkezhetik, ennél fogva jogosultságát el is adhatja. Eszerint tehát megtörténhetik az az eset, hogy a közös birtokosok tagjai egyetértőleg, de minden közgyűlési határozat nélkül elidegenítik jogosultságukat s a közös birtok magánkézbe kerül. Ha azonban a birtokossági tagok nem akarják idegen kézre juttatni közös birtokukat, külön-külön lemondanak jogosultságukról az egyház javára; a birtokossági erdőből így egyházi erdő lesz, mely mint kötött birtok továbbra is hatósági felügyelet alatt fog maradni ugyan, de kezelése azután sem lesz jobb az előbbinél.

Ilyen eshetőségek megakadályozására az 1898. évi XIX. törvény végrehajtható intézkedést nem tartalmaz; aminthogy a törvény tervezése alkalmával nem is lehetett ilyen esetekkel számolni, még kevésbé azzal, hogy a végrehajtó közegek a törvény igazán nemes és a közjólét előmozdítására irányuló eszméit annyira

ne legyenek képesek évek után sem megérteni és a néppel megérteni.

A közig. erd. bizottság, mint vagyonfelügyeleti hatóság egyébként sincs felruházva megtorló hatáskörrel, nem lehet egyszersmind végrehajtó közeg is; rendetlen közigazgatás és a közigazgatási tisztviselők egy részének, fentebbiekben illusztrált felületes eljárása mellett pedig nem lehet kellő eredményt várni s azt sem lehet remélni, hogy ezen sajnálatos állapotok javuljanak. A közbirtokosságok erdőgazdasági ügyei pedig kapcsolatosak a közigazgatási szervezettel, éppen annyira, mint az állami kezelés szervezetével, ennélfogva ezen szervezetek végrehajtó közegeinek eljárása nélkül az ügyek eredményes rendezését remélni nem is lehet.

Nézetem szerint azonban leglényegesebb befolyással bír a közbirtokosságok ügykezelésére: a pénzhiány. A legkisebb közbirtokosság ügykezelése is bizonyos szak- és törvényismeretet kíván; a megválasztott elnök, vagy végrehajtó közeg, ha eredményesen kíván működni, a közügy érdekében fáradnia, munkálkodnia kell, ezt pedig honorálás nélkül senki sem teszi szívesen; a közadók s egyéb közterhek fedezéséhez szintén pénz szükséges és ha a közbirtokosság elegendő jövedelem, vagy pénzhiány miatt kötelezettségeinek eleget nem tehet, járulékot kell kivetnie, melynek behajtása a birtokossági tagok közt többnyire elégedetlenséget szokott előidézni.

Oda kellene tehát törekedni mindenekfelett, hogy a közbirtokosságok alkalmas módon, például rendkívüli fahasználat engedélyezésével,*) vagy egyéb segély útján elegendő forgótőkéhez jussanak, hogy anyagi helyzetüket rendezhessék s azután véglegesen szervezkedvén, önállóan és eredményesen gazdálkodhassanak. Mindaddig, míg a közbirtokosságok anyagi helyzete nem rendeztetik s maguk évi költségelőirányzatot elkészíteni s azt betartani nem képesek, a közbirtokosok működésétől kedvező eredményt várni nem lehet. Itt igazán a kezdet nehézségeivel és a közbizony

*) Ugy véljük, hogy a rendkívüli fahasználatokból Székelyföldön már eddig is sokkal több volt kellenél.

romlásával, esetleg elvesztével kell számolni, aminek megmentése mindenkinek hazafiúi kötelessége. Ha azonban a közbirtokosságok anyagi helyzete kellően rendeztetik s a közvagyon rendszeres kezelés mellett nem lesz egyesek kapzsiságának kiszolgáltatva, joggal lehet sikert remélni; a kedvező eredmény pedig fokozni fogja a közbirtokossági tagokban a buzgóságot, a törekvést nagyobb és nagyobb eredmények elérésére s végre maguktól belátják azt, hogy az 1898. évi XIX. törvény védelme alatt önállóan békében és gazdaságosan működhetnek.

Uj alvázás kocsi- és fékrendszerem ismertetése.

Írta: *Bóra Elemér*, az arad—csanádi, egyesült vasutak művezetője.

(Folytatás.)

Uj szabadalmazott önműködő kézi csoportfékrendszerem ismertetése.

Hogy ezen előnyös szerkezetű, alvázás kocsi rendszerem jókarban maradását és használhatóságát kedvezőtlen viszonyok közt nagyobb emelkedőkön is biztosíthassam, oly tökéletes fékrendszerről is kellett gondoskodnom, a mely a kocsi leírt előnyeit nem zavarja s oly szerkezetű legyen, amely a felmerülő különböző üzemzavarok mellett is mindig biztosan működjék.

E czélokat az alábbi uj kézi csoportfékrendszeremmel értem el.

Mint a régi rendszereknél láttuk, a fékcsavarorsókat eddig a külön vagy széjjelszerelt fékrendszereknél a kocsi asztallapjára, az összevont fékrendszereknél pedig az alvázakra szerelték.

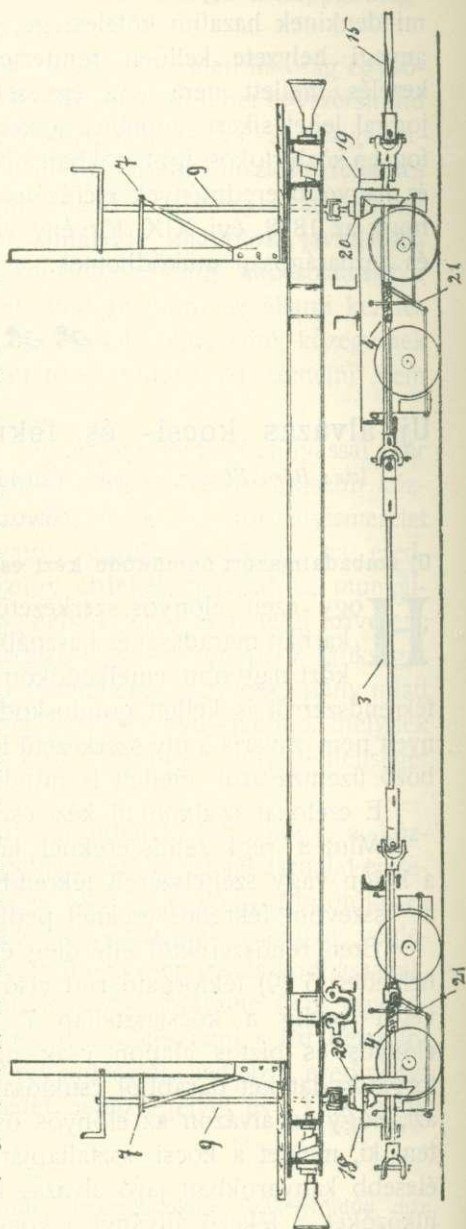
Ezen rendszerektől eltérőleg én a fékcsavarorsót, azaz az azt helyettesítő (9) fékforgató rud alsó végét a 18—19 alváza, felső végét pedig a kocsiasztallap 7—7 támaszába szereltem, amit előnyös és biztos alapon csak úgy tehettem meg, hogy e (9) forgatórudat két darabból csuklósan képeztem ki. Ezáltal elértem azt, hogy az alvázon az előnyös összevont fékrendszert képezhettem ki, melyet a kocsi asztallapjáról kezelhetővé tettem, a legélesebb kanyarokban járó alváz kocsiknál is. Másrészt pedig az ütközőket, a fékező állványt a kocsi asztallapján megtarthattam s

így a régi alváz kocsi- és fékrendszerek ismertetésének alapján jó kocsirendszert jó fékrendszerrel egyesíttem.

Miután a (9) forgatórud csuklósan két darabból áll, az alsó rövid tengelyt, melyre a kis kup-fogaskerék van szerelve, mereven ágyazhattam a kup-fogaskereket magába foglaló 20—20 öntöttvas házba, ami által a kupos fogaskerék könnyed és állandóan biztos működését értem el.

Az alváz alatt középen és hosszirányban szerelt fékcsavarorsó tengelyére a nagy kupos fogaskerék nincs mereven felékelve, hanem a tengelyben hosszú ékvágatba illesztett keskeny ék biztosítja a kupos fogaskerék elcsuszását és emellett a fék vízszintes tengelyének e kuposfogaskerék általi forgatását is biztosítottam. A hosszirányú, vízszintes tengely tehát az oldalirányú rángások vagy kopások által sem befolyásolja a kupos fogaskereket, vagy annak öntöttvasházát és nem zavarja a kupos fogaskerekek biztos és nyugodt állását vagy könnyed működését, amely körülmények a fékek biztos működtetésénél feltétlen megkívánatnak.

A rendes nyomtávu nagy

15 ábra.

vasutaknál egy fékező, a kézi fékberendezéssel bíró kocsiknál 20—25 tonna súly alatt a kerekeket teljesen be tudja fékezni.

Ezen fékezési eredménnyel szemben iparvasuti kocsiknál, ahol a 6—8 tonna rakomány két alvázra van elosztva, csak 3—4 tonnát tudott egy fékes kézi fékkel fékezni, mert mint a régi iparvasuti alvázak fékrendszereknél láttuk, jó fékezést csak a 4. és 8. ábrán vázolt összevont fékrendszerekkel tudtak elérni, ahol pedig minden alváz külön-külön fékkel volt felszerelve és minden alvázhhoz külön-külön ember is kellett.

Tehát a nagyvasuti járműveknél elért fékezési eredményt, iparvasuti járműveknél, jó fékezést feltételezve, a fékező személyzet csak $\frac{1}{7}$ részben tudta kihasználni.

Az iparvasutaknál tehát a fékezési eredmény nemcsak drága, de rossz is volt. A fékezők az egyes alvázak alatt lévő négy kereket folyton túlfékezik, a kerekeket megállítva csusztatják, ami által a fék surlódási ellentállását csökkentik. Tehát rosszabb fékezés mellett a kerekeket rövid idő alatt kigödrösítik. A kerekek kigödrözése pedig, különösen iparvasutaknál, igen rövid használatnál oly nagymérvű lesz, hogy a költséges kerékcserélés szüksége már rövid idő múlva beáll, annál is inkább, miután a kerekek fékezése nagymérvű, azaz csaknem állandó, emellett a nagyobb lejtők miatt csakis lágyabb minőségű kerekek használhatók, mert az üvegkeménységű, kéregöntésű kerék, míg nagy önsulya miatt a kocsit nehezíti, másrészt tulságos keménysége miatt kis surlódási tapadással bír, s ezért nem alkalmazható. A lágyabb aczelöntésű kerekek kigödrösödése tehát a régi fékrendszereknél elkerülhetlen.

Az iparvasuti kocsiknak alkatrészeit, miután nagyrészen hordrugók nélkül készülnek, a gödrös kerekek erős rázása rövid idő alatt széjjelrázza.

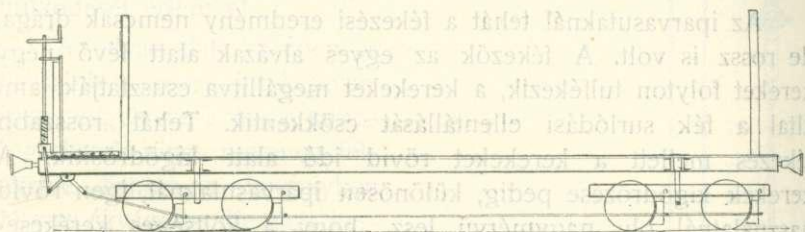
Az egyes alvázak tulságos mértékben való fékezésénél a féktuskók meggyulnak. A túlfékezés a tengelyekre hidegen felpréselt kerekeket annyira felmelegíti, hogy kiterjeszkedésük folytán a tengelyről letágnak s az így megszélesült nyomtávkuknál fogva veszélyes kisiklásokat okoznak üzem közben.

A felmelegedett tengelyvégekről a csapágyakban az olajat

gyorsan elpárologtatják, ami nagy mértékben elősegíti a kocsik káros következményű hőnfutását is.

Ezen káros túlfékezések nemcsak a kocsiknak vagy vonatoknak, a nagy és hosszantartó lejtőn való lebocsátkozásánál fordulnak elő, hanem a vonatoknak megállításánál is. Mert itt még a vonat nagy lendítő ereje nagy távolságokon viszi magával az egyes alvázak csuszó kerekeit, a kerekek káros hatású kigödrözése a régi fékrendszereknél tehát ez okból is nagymértvű.

A régi fékrendszerek ismertetésénél olyan fékrendszereket is láttunk, ahol a két alváz külön-külön fékje a kocsi egyik végére van alkalmazva. Az egyes alvázak kerekeinek kigödrözése még ezeknél is épp oly gyakori, mert a fékezők mindig a kezükben

16. ábra.

levő alváz fékjét fékezik s ha már ennél a kerekeket megállították és még mindig fékezni akarnak, csak az első alváz kerekeinek megállítása után nyulnak a második fékhez. Tehát a kerekek kigödrözése ez esetben is bekövetkezik.

Az alvázak kocsirendszerek azon előnnyel bírnak, hogy négy kerék helyett nyolc kerekük van. Köztudomású, hogy valamely surlódási ellentállás annál nagyobb ugyanazon megterhelés mellett, minél nagyobb a felfekvési felület. Ha a kocsi alatt nem négy, hanem nyolcz kereket egyszerre és egyenletesen fékezünk, sokkal hatásosabb fékezést lehet elérni.

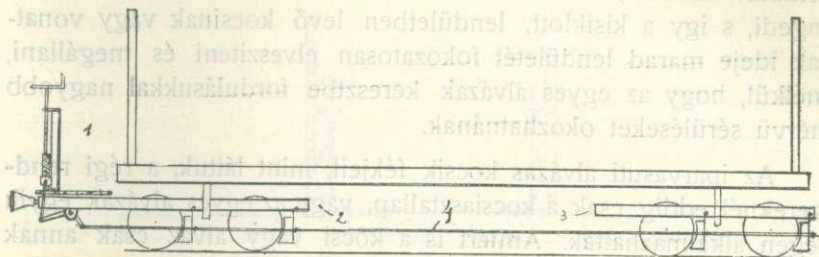
A szakkörök alvázak iparvasuti kocsinál már régóta arra törekednek, hogy az alvázak fékrendszert oda módosítsák, hogy mind a nyolcz kereket egy közös féksavarorsóval fékezhessék. Ilyen rendszert ábrázol a 16. ábra.

Ezen rendszert vizsgálva, azonnal láthatni, hogy ez is szíjjel-

szerelt fékrendszer, melynek hátrányait ezen rendszerek ismertetéséből már ismerjük, miért is a gyakorlatban ez sem vált be.

A másik ilyen rendszert a 17. ábra mutatja.

Ezen rendszerénél is a két alváz közös féksavarorsóját az egyik alvázra szerelték és ezáltal hozható működésbe mindkét alváz fékje. Ha azonban ezen rendszert megfigyeljük, ugyancsak azt látjuk, hogy a második alváz fékje szintén széjjelszerelt fékrendszerű. Tehát szintén megbízhatatlan és több oknál fogva káros hatású. Ez okoknál fogva a gyakorlatban nem is terjedhetett el, annál kevésbé, mert a 16. és 17. ábrák rendszerénél, ha csak egy féktuskó is magasabb, már csak ez fog az átellenesével s a többi három kerékpár fékezhetetlen marad. Az egyesítés által még az

17. ábra.

egyenletes fékezést is tönkretették, sok esetben fékkiegyenlítő karokat is alkalmaznak az egyes alvázak tengelyei közé, vagy az egyes alváz kerékpárjai közé, de mivel a fékrendszer széjjelszerelt, főhátrányai megmaradtak.

Új csoportosított fékrendszeremnél a fenti hátrányok teljes kiküszöbölése mellett azok alább ismertetett előnyeit teljes mérvben azáltal értem el, hogy az egyes alvázak 4—4 féksavarorsóit (lásd a 15. ábrát) az alvázak alá középen és hosszirányban szereltem fel. Ezzel a két alváz hosszirányú, vízszintesen fekvő fékszorító csavarorsóit belül (3) összekötő forgatóruddal összecsatolhattam. Miután a két alváz féksavarja most már egy tengelyt képez, azok egyenlő forgatása mellett egyenlő és egyidejű fékezést is biztosítanak mindkét alváznál s így a (9) forgatórud forgatásával most már a fékező kényszerítve van mindkét alváz egyidejű és egyenletes fékezésére. Vagyis itt már egy fékező, miután

kocsijaim önsúlya 1·5 tonna, hordképessége 8 tonna, 9—10 tonna tapadási surlódását tudja a fékek működtetésénél egy kocsinál 8 kerékre elosztva jól és gazdaságosan értékesíteni.

Tekintettel arra, hogy a (3) belső forgatórud a két alváznak nem a középső forgópontjánál van az alvázakra erősítve, hanem a középső forgóponttól kinyuló alvázak belső végeire, ezek, ha a kocsi ivbe jut, egymástól eltávolodnak. A (3) forgatórud ékvájaiban úgy van készítve, hogy az alvázak kilengései után ön-működőleg megnyulhat és újból megrövidülhet.

Ezen (3) belső forgatórud azonban csak annyira nyulhat meg, amennyit az alvázak kilengései megkívánnak. S így ha például valamely alváz kisiklik, azt keresztbe fordulni nem engedi, s így a kisiklott, lendületben levő kocsinak vagy vonatnak ideje marad lendületét fokozatosan elveszíteni és megállani, anélkül, hogy az egyes alvázak keresztbe fordulásukkal nagyobb mérvű sérüléseket okozhatnának.

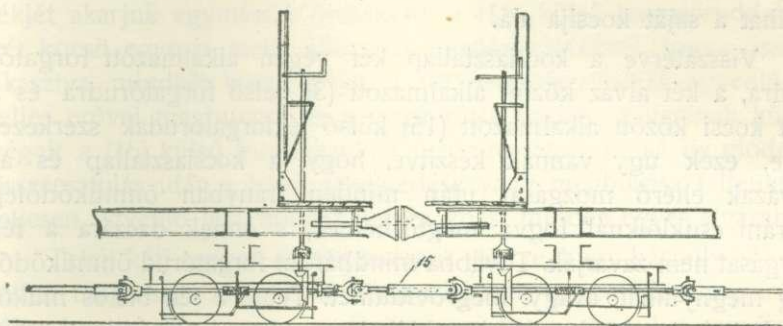
Az iparvasuti alvázak kocsi fékjeit, mint láttuk, a régi rendszereknél eddig csak a kocsiasztallap, vagy az egyes alvázak egyik végén alkalmazhatták. Amiért is a kocsi vagy alváz csak annak egyik végéről volt fékezhető. Új rendszeremnél a kocsiasztallap mindkét végén fékezőállvány van és mindkét végére a (9) már ismert rendszerű fékforgatórudat alkalmaztam. Ezáltal elértem azt, hogy minden egyes kocsi fékje a kocsi első és hátsó végéről egyaránt fékezhető, hogyha két kocsi együtt halad, a két kocsi között álló fékező mindkét kocsit fékezheti. Ezáltal a fékező személyzet 50%-át megtakarítottam, ugyanolyan hatásos fékezést fejtve ki, mint amelyet a régi féloldalas rendszereknél csak kétszer annyi fékező tudott kifejteni.

Miután az egyes alvázak alatt hosszirányban ágyazott csavarorsók külső végeire is a (15) forgatórudat alkalmaztam (l. a 18. ábrát) két kocsi fékjét egymással össze lehet csatolni s így most már a fékező két-két, a fékjével összecsatolt kocsi közé állva, két kocsit előre és kettőt visszafordulva teljes mérvben és egyenlően be tud fékezni, tehát a régi rendszerekkel szemben a fékező személyzet 75%-át takarítottam meg. Vagyis egy fékes négy kocsival 40 t surlódási tapadását 32 kerékre szétosztva tudja a leggazdaságosabban

értékesíteni, amely fékezési eredmény még a nagyvasúti járműveknél elért fékezési eredményt is megkésztet. Ezen fékezési eredmény a kocsik hordképességének emelésével fokozható.

Ha most visszatekintünk a régi rendszereknél ismertetett és a 8. ábrán vázolt egyedüli kielégítő fékrendszerre és eltekintünk a rossz kocsirendszertől, azt találjuk, hogy míg annál egy fékező 3—4 t súly alatt futó négy kereket tudott csak fékezni, addig kézi csoport-fékrendszerrel 40 t súly alatt 32 kereket lehet megfékezni. Vagyis a fékezési eredmény rendszeremnél meg van tiszszerezve.

A kocsik mindkét végén alkalmazott fékezőállványok kiképezésénél a fentiekben kívül még az alábbi előnyöket is elértem.

18. ábra.

A veszélyben forgó kocsik fékezőállványáról a fékező az utána jövő kocsik fékezőállványára menekülhet, sőt több kocsin is átmehet menetközben.

Ahol a pályában vízszintes szakaszok is vannak és a kocsikat mindkét irányba, vagy az esetleges ellenemelkedőkön kell átvontatni, a lovakat hajtó kocsi a kocsik megfelelő végén foglalhat állást, honnan a lovak hajtása mellett a kocsik fékjét is kezelheti. Bátorabb hajtás mellett időmegtakarítással a vonóállatok testi épségét, esetleg életét a kocsi maga biztosíthatja, mert a kocsit bármely oldalról fékjével rögtön megállíthatja.

Mozdonyüzemnél a vonatszemélyzet a mozgó kocsiról szíjjel akaszthatja a vonatot bárhol, anélkül, hogy le kellene szállnia.

A kocsiknál a két végén levő fékezőállás egymás tartalékát

is képezi, az egyik megsérülése alkalmával a másikkal még lehet fékezni.

Ha asztallapos kocsikon hosszabb szálfák szállítása válik szükségessé, az egyik fékezőállásra szerelt (9) forgatórud a kocsisaroglyájával együtt eltávolítható és a hosszabb fák a kocsi egyik végén kinyulhatnak.

Ha a régi rendszernél a kocsira faszén, széna vagy szalma van magasan felrakva, a kocsi mögött álló fékező előre nem láthat. Rendszeremnél az első fékezőállványra állhat s így a pályát jól láthatja.

Vagy pedig a lejtőkön lefelé haladva, félnedves vagy füves pályán, ahol a homokolás elkerülhetetlen, a fékező bizonyos mennyiségű homokot az első fékezőállványra helyez és ő maga homokolhat a saját kocsija alá.

Visszatérve a kocsiasztallap két végén alkalmazott forgatórudra, a két alváz között alkalmazott (3) belső forgatórudra és a két kocsi között alkalmazott (15) külső fékforgatórudak szerkezetére, ezek úgy vannak készítve, hogy a kocsiasztallap és az alvázak eltérő mozgásai után minden irányban önműködőleg haránt csuklóiknál fogva megtörhetnek, s ennek dacára a fék forgását nem zavarják. Továbbá mindhárom forgatórud önműködőleg megnyulhat, avagy megrövidülhet. Tehát a fék biztos működését még az esetben is biztosítják, ha az alvázak a már ismertetett körülményeknél fogva az asztallap alatt, vagy a szálfa rakománya alatt, helyzetüket változtatnák.

Azon körülmény miatt, hogy ez a három forgatórud mindenike önműködőleg a hosszát az igénybevételhez képest változtathatja, csakis mint forgatórud felelhet meg az egyes alvázakon elhelyezett fékek fékezésénél. Azért e rudak az egyes alvázakat semmi körülmények között sem huzzák, sem az egyes alvázakat az asztallaphoz, sem pedig a két alvázat egymás felé, s így az alvázak sohasem lesznek a kocsiasztal forgócsapjához szorítva, mint azt a régi rendszerű, széjjelszerelt fékrendszereknél láttuk. Amiből fékrendszerem azon előnye is világosan látható, hogy a fékek meghúzása után az egyes alvázak az ívek utáni elforgásuk közben rendszeremnél már ez oknál fogva is teljesen szabadon mozoghatnak, kis tengelytávuk mellett is. És így a kerék-nyomkarimák kopása még ezen okból

is ki van kerülve, míg ellenben a jó és állandó fékezés minden körülmények között biztosítva van.

Rendszeremnél igen egyszerűen érem el, hogy a (3) belső forgatóruddal összekötött egyes alvázak fékjei teljesen egyenlően fékezzenek. Ugyanis a (3) belső forgatórud felcsatolása előtt a kocsi mindkét alvázfékje egyenlő erővel teljesen befékezendő. Ennek megtörténte után a befékezett alvázak fékjeit belül a (3) belső forgatóruddal összekötjük. Most már a kocsi bármely végén alkalmazott (9) forgatóruddal a féket csak egyenlő mértékben engedhetjük fel, mert a két alváz fékcsavarorsói a (3) belső forgatórud összekötése által egy tengelyt képeznek és csak egyenlő fordulati számmal forgatható a két alváz fékje is.

Ha most a fenti módon összeegyeztetett két alváz kocsiként akarjuk egymással összekötni a (15) külső forgatóruddal, a két kocsi egymás mellé állítva és vonókészülékénél fogva összekasztva, mindkét kocsi fékjét a (9) forgatórudjaival egyenlően, teljes erővel meghuzzuk és a meghuzott kocsik alvázainak külső végeit a (15) külső forgatóruddal is összecsatoljuk; az ily módoni összecsatolás után a fékek felengedése vagy meghúzása, feltétlenül teljesen egyenlő lesz minden egyes kocsi minden egyes alvázánál.

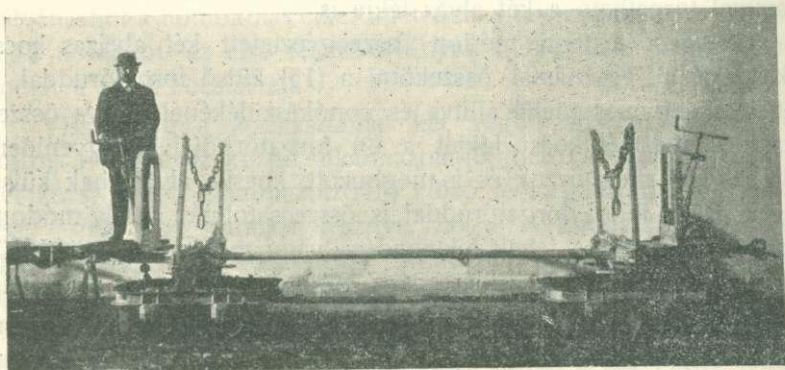
Tehát kézi csoport-fékrendszerem előnye, hogy bármily egyenlőtlen magasságu féktuskókkal, vagy bármily egyenlőtlen holtjárású fékrudazattal bíró egyes alvázakat vagy egyes kocsikat mindig a legtökéletesebben, egyenletesen lehet fékezni.

Hogy ezt teljes mértékben biztosítsam, a nagy vasutaknál is ujabban behozott kiegyenlítő emeltyűkart alkalmaztam, ami által az egyes alvázak kerekei is teljesen egyenlően fékezhettek, még egyenetlen magasságu féktuskók alkalmazása mellett is.

Előnye továbbá fékrendszeremnek, hogy az egyes megfordított kocsik vagy pedig az egyes megfordított alvázak fékjei a kocsik bármelyik végén összekapcsolhatók egymással. A fékjeit pedig mindegyiknek a rendes jobb irányban (óramutató forgási irányában) forgatva, egyenlően fékezhetni. Előnyös továbbá azon körülmény, hogy a (9) forgatórudat, vagyis az azt működtető kupos-fogaskerekeket nem az alvázkereten kívül, hanem lehetőleg az alváz forgócsapjához közel, az alvázkereten belül szereltem fel, ami által az egyes alvázakat egészen az asztallapok vége alá szerelhettem. Ezzel az

asztallap oldalkilengéseit az éles kanyarokban is lehetőleg redukáltam. S így az egyes asztallapos kocsik még az éles kanyarokban sem feszülnek, ütközőikkel összeakasztva is eljárhatnak és az egyes kocsik ütközői még az éles ívekben sem csuszhatnak egymás mellé, annál kevésbé nem, mert a meghosszabbított kocsinak megfelelő széles fejfel bíró ütközőket is alkalmaztam.

Mint a fentiekből világosan látható, az iparvasuti alvázak kocsik és kézicsoport-fékrendszerem minden egyes alkatrészét az iparvasuti pálya különféle igényeinek teljesen megfelelőleg készítettem, úgy hogy az összes régi rendszerekkel szemben a forgalmi

19. ábra.

kiadások 80%-kal apadtak. És még ezzel szemben is az állandó gyors és biztos üzem folytán a sok időnyerés és a kocsik önsúlyokhoz képest való nagy hordképességüknél fogva legalább 30%-kal nagyobb munkateljesítményt is eredményeznek.

Kézi csoportfékrendszerem igen jól érvényesül oly nagy és helyiérdekű vasutaknál is, ahol különböző okoknál fogva a légcsoportfékek nem alkalmazhatók. De különösen a lejtvel bíró pályákon közlekedő helyiérdekű vasutaknál igen nagy előnyökkel bír. Az ily pályákon közlekedő kocsiknál nagy számban csak a vízszintes forgatótengely képezendő ki a fékcsavarorsókkal, és az egyes alvázak fékjeivel, a fékezőállványok elmaradhatnak mert ezen kocsik a szomszédos kocsik fékjeivel összekapcsolva fékezhetők.

**Széthuzható forgózsámolyos
kocsi és fékrendszer szállfa-
szállításra.**

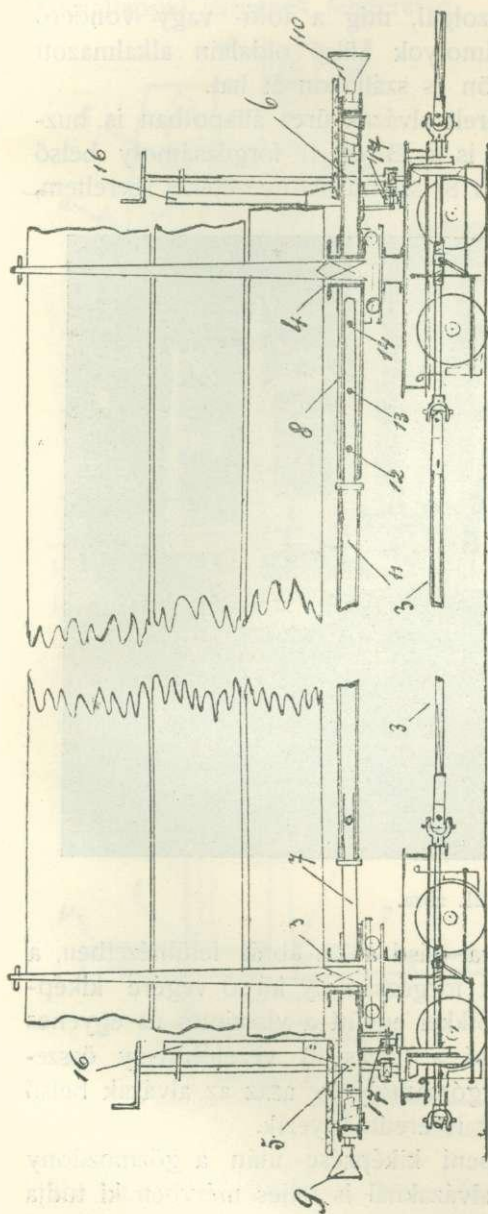
Mint már a régi rendszerek ismertetésénél láttuk, a forgózsámolylyal felszerelt alvázakat és fékjeit eddig a célznak teljesen megfelelőleg szintén nem tudták készíteni, még pedig azon egyszerű okokból nem, mert az ütközőket, a vonókészüléket, a fékezőállványokat eddig az alvázakra szerelték.

Az újrendszerű szállfa-szállító kocsirendszeremnél a régi rendszerek ismertetett összes hátrányait az alábbi ujításaimmal teljes mérvben kiküszöböltem.

Mint a 20. ábrán oldal- és a 22. ábrán felülnézetből láthatni, a 3 és 4 forgózsámolyok külső oldalaira (5 és 6) fékező állványt szereltem. Így a 9 és 10 ütközőket is az (5 és 6) ujonnan alkalmazott fékező-állványok kereteibe ágyazhattam.

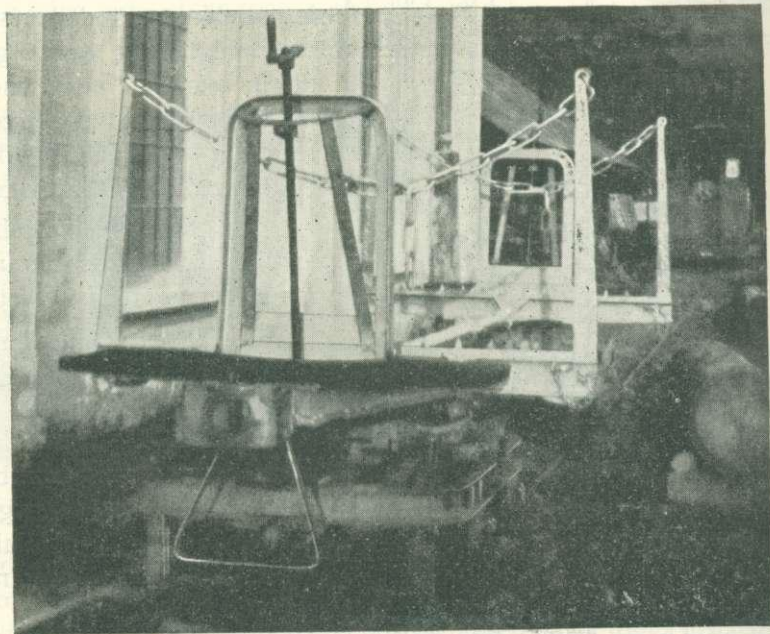
Ezen ujításom által most már itt is nem az egyes alvázak nyomják vagy húzzák a forgózsámolyt és rakományát derékszögénél fogva, hanem mint a rendes nagyvasuti alvázak kocsi-

20. ábra.

nál és az asztallapos kocsijáimnál, a forgózsámoly derékszöge csak az egyes alvázak vezetésére szolgál, míg a toló- vagy vonóerő egyenes irányban a forgózsámolyok külső oldalain alkalmazott állványokba ágyazott ütközőkön és szálfákön át hat.

A forgózsámollyal felszerelt alvázak üres állapotban is húzhatók vagy tolhatók. Amiért is a (3 és 4) forgózsámoly belső oldalaira szintén egy-egy (7 és 8) széthuzható vezetékét szereltem,

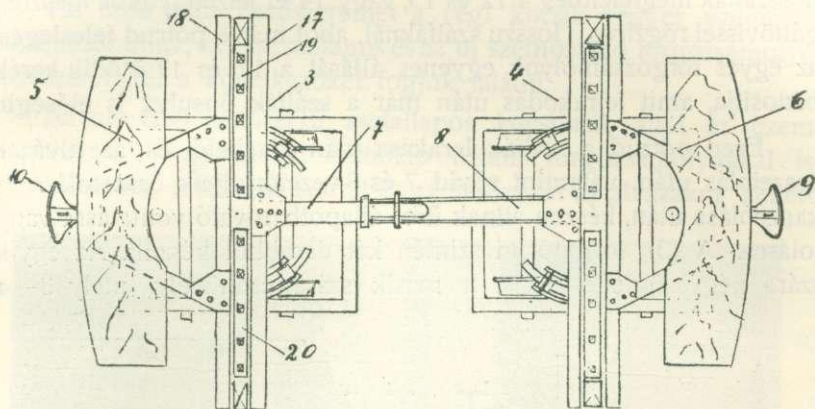

21. ábra.

mely vezeték egymásba tolva (lásd a 22. ábrát felülnézetben, a 23. ábrát oldalnézetben) a két forgózsámoly külső végére kiképzett fékező állványokat ütközőikkel együtt a vízszintes és egyenes irányában megtartja. Továbbá a (7 és 8) vezetőhüvely összezárásával az egyes üres forgózsámolyok, azaz az alvázak belső kapcsolását és belső ütközését is eredményezik.

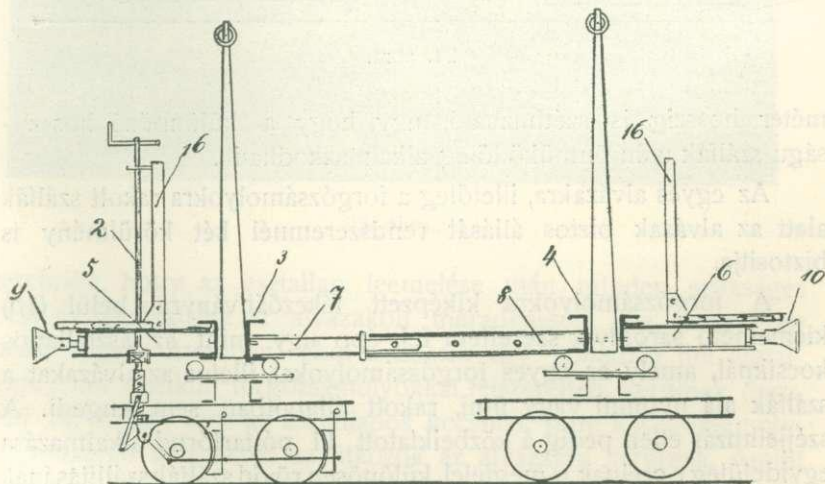
A forgózsámolyok ilyképeni kiképzése után a gőzmozdony toló- és vonóerejét az üres alvázaknál is teljes mérvben ki tudja fejteni, anélkül, hogy egyes könnyű alvázakat a sinek közül

kilökné vagy oldalt nyomhatná. Üzemük épp oly előnyös, mintha asztallappal lennének felszerelve.

22. ábra.

A felrakodás előtt az egyes alvázak, a szállítandó szálfák hosszának megfelelőleg egymástól eltávolíttatnak. (Lásd a 20. ábrát.) Hogy az alvázakra szerelt fékezőállvánnyal bíró forgósámolyok

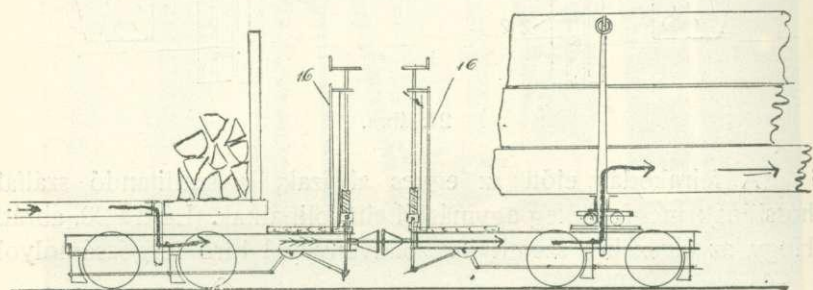

23. ábra.

ily szétvont helyzetükben, üres állapotukban is egyenes állásukat megtarthassák, a szállítandó szálfák hosszának megfelelő (lásd a 20.

ábrát) 11. sz. póttartórud lesz a két alváz belső oldalára szerelt széthuzható 7 és 8 vezető szárára és hüvelyébe tolva, és a tönk hosszának megfelelőleg a 12 és 13, vagy 14-el jelzett lyukba illesztett gáttövissel rögzítve. Hosszu szálfáknál, ahol már e pótrud felesleges, az egyes forgózsámolyok egyenes állását a 17 és 17 ötödik kerék biztosítja, amit felrakodás után már a szálfák önsulya is elősegít.

Ezen pótrud a szálfák lerakása után kivehető és az alvázak összetolás után, valamint rövid 7 és 8 vezetőrudjaik összetolása és kapcsolása után, készen állnak üres állapotban való vontatásra vagy tolásra. A (3) forgatórud szintén két darabból készült. Az egyik szára négyszögletes tövis, a másik szára csőhüvely, mely 3—4

24. ábra.

méter hosszig is széthuzható, úgy, hogy a különböző hosszúságú szálfák után önműködőleg alkalmazkodhatik.

Az egyes alvázakra, illetőleg a forgózsámolyokra rakott szálfák alatt az alvázak biztos állását rendszeremnél két körülmény is biztosítja.

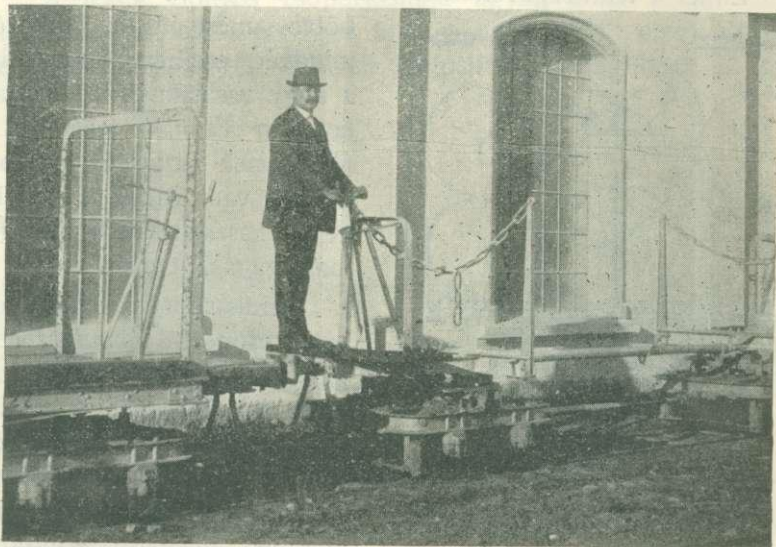
A forgózsámolyokra kiképzett fékezőállványra belül (16) kiemelhető saroglyát szereltem fel, épp úgy mint az asztallapos kocsiknál, amely az egyes forgózsámolyokat, illetve az alvázakat a szálfák alá nyomni vagy ütni, rakott állapotban sem engedi. A széjjelhuzás ellen pedig a közbeiktatott 11 póttartórud alkalmazása egyidejűleg e célnak is megfelel, különösen rövid szálfák szállításánál.

Az ily módon szerkesztett, fékező állvánnyal és széthuzható vezetőekkel felszerelt forgózsámolyos rendszerem a régi rendszerek összes hátrányait kiküszöböli. Azzal, hogy a fékező állványát a

forgózsámolyra szereltem, még a fékező személybiztonságát is megvédtem.

Ha ezek után rendszeremet a régi kocsik vegyes üzemével összehasonlítjuk, az új asztallapos és az új széthuzható forgózsámolyu rendszeremnél a következőket fogjuk találni.

Az oly régi rendszerű asztallapos kocsiknál, ahol az üzem megkívánta, hogy azokat asztallap nélkül forgózsámolyokkal is használhassák, a fékezőállványt és az ütközőket az alvázakra kellett

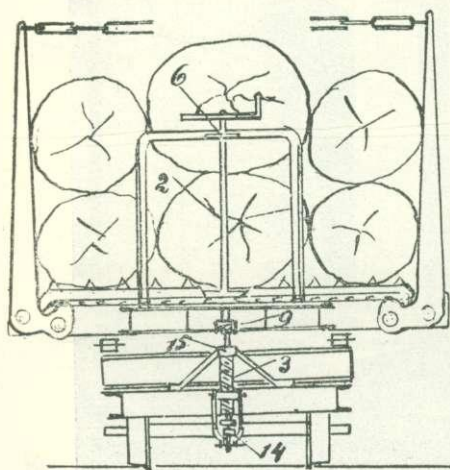
25. ábra.

szerelniök, hogy az asztallap leemelése után minden szükséges kocsi és fékalkatrész az alvázakon maradhasson. Ha most ezen kocsik vegyes üzembn, ahol a kocsik egy vonatban hol asztallappal, hol anélkül, forgózsámolyokkal felszerelten, kerülnek össze (lásd 24. ábrát), úgy az asztallapos kocsinál, mint a forgózsámolyal felszerelt alvázaknál az ütközők az alvázakra kerülnek. Amint a gyakorlat igazolja, ez a legrosszabb rendszer, főleg azért, mert a toló- vagy vonóerő a nyílak irányában megtörve veszi igénybe a kocsi egyes alkatrészeit, aminek hátrányait már a fentiekből ismerjük. Ezeket még az a körülmény is súlyosbítja, hogy a mozdony

akár az asztallapos kocsi alvázat üti az asztallap alá, akár a szál-fával megrakott alvázat, mindkettőnél a fékezőt a fékorsót tartó külső oldalra szerelt 16—16 saroglyák szorítják maguk közé. Ha pedig az alváz kisiklik, a fékező élete a legnagyobb veszélyben forog.

Ezen régi rendszerrel szemben, az új asztallapos és új szét-huzható forgózsámolyos rendszeremmel felszerelt két különböző, vegyesen rakott kocsit a 25. ábra ábrázolja.

Ennél a fenti régi rendszer összes hátrányai ki vannak küszö-

26. ábra.

bólve, mert itt az ütközők mindkét esetben, úgy mint a nagy vasutaknál, az asztallapokon vannak, tehát itt a fékezőknek biztos és nyugodt állásuk van. Mind a kétféleképpen használt kocsik ütközőmagassága is egyenlő.

Miután átmenő önműködő kézi csoport fékrendszerem forgózsámoly alkalmazásánál, ha a kocsik egyedül bocsátatnak is le, minden tekintetben az asztallapos kocsiknál ismertetett előnyöket teljes mérvben megtartják, minden

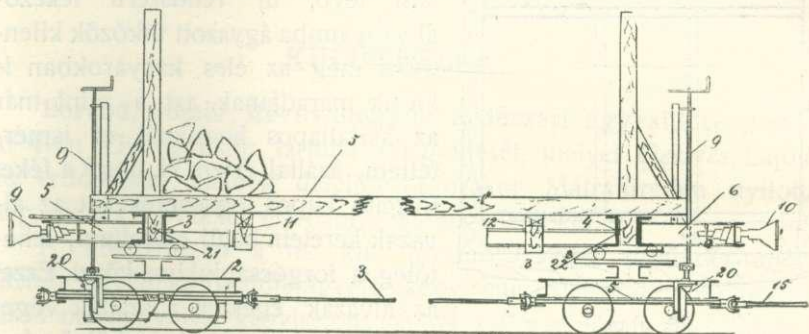
körülmények között jó és biztos fékrendszert nyújtanak a kocsi bármely végéről.

Tekintettel arra, hogy a már meglevő veszélyes és sok hátránnyal bíró szálfaszállító kocsirendszereket ki-ki otthon házilag kis költséggel átalakíthassa, szerkesztettem egy újabb, két darabból csuklósan összezárt, függőlegesen álló fékcsavarorsót, amelylyel a meglevő összes fékalkatrészek felhasználhatók. (Lásd a 23. ábrán oldal- és a 26. ábrán előlnézetben.)

A függőlegesen álló (3) fékcsavarorsó alsó vége a (14), felső vége a (15) vezetékekbe van ágyazva. Ezáltal függőleges helyzete biztosítva van. A (3) csavarorsó felső vége csuklósan van összezárván a felső (2) forgatóruddal, mely forgatórud felső vége felé

az (5) fékezőállványra szerelt (16) saroglya támvasába nyer vezetést s ezáltal a szálfaszállításnál az egyes alvázak eltérő mozgásai után önműködőleg alkalmazkodhatnak a forgózsámolyra szerelt fékezőállvány után. Így az alvázon alkalmazott összevont fékrendszer alkalmazása mellett az (5) fékezőállványt és az ütközőket szintén a forgózsámoly külső oldalán alkalmazhatjuk, a széthuzható forgózsámolyos kocsirendszereim összes előnyeinek biztosítása mellett.

A fékek előnyös csoportosítása ugyan a 23. ábrán vázolt átalakításoknál nincs érvényre juttatva, de legalább mégis a kocsi-rendszer összes egyéb előnyeit biztosíthatják maguknak az illető

27. ábra.

üzemeltulajdonosok s jó alvázak kocsi-rendszer mellett a jó összevont fékrendszert is megtarthatják.

Új alvázak szálfaszállító kocsik beszerzésénél azonban a kézi csoport fékrendszerem feltétlenül alkalmazandó, hogy az azok által nyújtott, az asztallapos kocsiknál ismertetett előnyök itt is az üzemelőkre teljes mértékben kihasználhatók legyenek.

Oly üzemek, melyek ugyanazon kocsit rönk és szálfa szállítására igénylik, vagy oly üzemek, ahol a szálfaszállítás mellett kis mennyiségű tűzifát is szállítanak, az új széthuzható forgózsámolyos kocsirendszeremnél e célokat olcsón érhetik el, mert a tűzifa szállítására szolgáló (5) pótasztallaphoz a 3 és 4 forgózsámolyokat, mint asztallap-hordgerendákat, 5—6 fékezőállványt és az azokba ágyazott (9—10) ütközőket felhasználhatják. (Lásd 27. ábrát.)

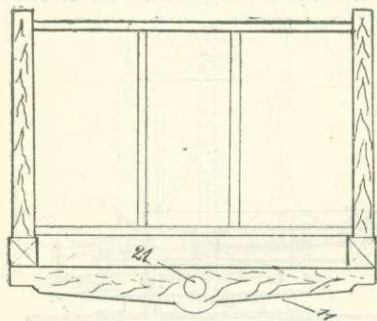
A pótasztallap felerősítése úgy történik, hogy annak (21—22)

nyulványai, a (3 és 4) forgózsámolyokból kiemelt rakonczák ágyazásába nyulnak s a rakoncza forgócsapjával lezártnak.

Hogy a (3 és 4) forgózsámoly külső oldalára szerelt fékező-állvány ütközőivel egyenes irányu vezetést nyerhessen, a 3. és 4. forgózsámoly belső oldalaira szerelt (7 és 8) vezetékek a pótasztallap alá szerelt (11 és 12) kereszt-hordgerendákban (lásd a 28. ábrán homloknézetben) a 21 számmal jelzett nyílásokban találnak vezetést.

Ekként a legmodernebb asztallapos kocsit legolcsóbban mindenki otthon magamagának a kívánalma szerint alakíthatja át.

Hogy a szálfák szállításánál a forgózsámolyok külső oldalain lévő, új rendszerű fékező-állványaimba ágyazott ütközők kilengései még az éles kanyarokban is kicsik maradjanak, azt a mint már az asztallapos kocsiknál is ismertettem, azáltal értem el, hogy a féket forgató kupos fogaskerekeket az alvázak keretein belül szereltem, lehetőleg a forgócsapjukhoz közel. Ezzel az alvázak egészen a szálfák végei alá jutnak s így az alváz külső vége

28. ábra.

csaknem a forgózsámolyon lévő fékezőállvány külső vége alatt áll.

A pályák kanyarjainak nagyságának, továbbá az azokon szállítandó tönkök hosszának megfelelőleg, különböző ütköző rendszert kell alkalmazni s így széjjelhuzható alváz asztallapos kocsirendszeremnél is. Ugyanis a tulerős kanyaru, vagy tulhosszu tönkök szállításánál a már ismert kilengő szerkezetű ütközők, avagy esetleg csak lánckapcsolás jön alkalmazásba. S így még a legélesebb kanyaru pályákon és a tulhosszu szálfák szállításánál is új forgózsámolyos kocsirendszerem és kézicsoportfékem minden körülmények között a fenti előnyeinek biztosítása mellett alkalmazhatók.

(Befejezés következik.)

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

FELHIVÁS

az erdészeti államvizsga ügyében.

Folyó év őszén erdészeti államvizsgát tenni szándékozók felhivatnak, hogy az ehhez szükséges engedélyért benyújtandó kérvényeiket kellően felszerelve legkésőbb folyó évi augusztus hó végéig az erdészeti államvizsgálóbizottság elnökének címére (Budapest, V., Zoltán-utca 16.) bérmentve küldjék be.

KÜLÖNFÉLÉK.

Borsod, Gömör, Heves megyék Erdészeti Egyesülete július hó 4-én Gyöngyösön tartotta közgyűlését, melyet *Gesztes Lajos* érs. erdőmester, alelnök délelőtt 11 órakor Mátrafüreden nyitott meg, szíves szavakkal üdvözölve a megjelenteket.

A közgyűlésen a m. kir. földmivelésügyi minisztériumot *Zachár István* kir. erdőfelügyelő képviselte. Megjelent Gyöngyös város országgyűlési képviselője, *Török Kálmán* főesperes-prépost, képviseltette magát még Gyöngyös városa, a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület, a Mátrai Turista Egyesület, az Országos Erdészeti Egyesület (*Podhradszky* Andrással), Baranya, Somogy, Tolnamegyei Erdészeti és Vadászati Egyesület (*Seeh* Jenő m. kir. főerdőmérnökkel), az Arad-, Temes-, Déva- Lugosvidéki Erdészeti Egyesület (*Mitske* Gusztáv társ. erdőgondnokkal), Dobsina r. t. város, Jolsva r. t. város.

Napirend előtt *Kemény János* polgármester Gyöngyös város közönségének nevében üdvözölte a közgyűlést, bejelentve, hogy Gyöngyös városa, mint erdőbirtokos, az egyesület tagjainak sorába lép.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után *Mitske Gusztáv* titkár az egyesület mult évi működéséről terjesztette elő jelentését, melyből kiemeljük, hogy az egyesület az igazságügyi miniszter ur által beterjesztett birtokrendezési törvényjavaslatnak az erdő fokozottabb védelme érdekében szükséges kiegészítése iránt *Elek István* indítványa értelmében feliratot inté-

zett a képviselőházhoz, megküldve azt egyben az összes országgyűlési képviselőknél. A képviselőház mérlegelés alá vette a feliratot s ha az abban lefektetett kívánalmak az immár szentesített törvényben nem is jutnak kifejezésre, a mozgalomnak meg volt azon erkölcsi haszna, hogy törvényalkotóink figyelmét erdőgazdálkodásunkra s hazánk erdőségeinek rohamos csökkenésére felhívta.

Felirattal fordultak — ugyancsak Elek István indítványa alapján — a képviselőházhoz a „telepítésről, ingatlan feldarabolásról s egyéb birtokpolitikai intézkedésekről” szóló törvényjavaslat benyújtásakor is, mert aggodalommal látták, hogy ezen törvényjavaslat az ország erdőgazdasági érdekeit nem védelmezi meg kellőleg. Kiterjeszkedik a jelentés arra is, hogy hasonló akciót fejt ki az „Arad-, Temes-, Déva-, Lugosvidéki Erdészeti Egyesület”.

Az orvvadászat megfékezése tárgyában tett felterjesztés már elintéztet nyert, amennyiben a belügyminiszter ur leiratában arról értesíti az egyesületet, hogy a fegyvertartásnak az egész országra kiterjedő egységes szabályozása van tervbe véve.

Mozgalmat indítottak a mezőgazdasági kamarák törvényjavaslatának tervezete ellen, miután az bevonta erdőgazdaságunkat is a törvényhozás útján létesítendő érdekképviselőbe, anélkül azonban, hogy a meghozandó anyagi áldozatokon kívül erdőgazdaságunk szükségleteit és érdekeit a mezőgazdasági élet és termelés szükségleteinek kielégítése mellett kellőleg számbavette volna. Miután gazdátársadalmunk intéző körei ez irányban új törvénytervezeten fáradoznak, a jelentés az eredmények bevárását javasolja azon reményben, hogy e fontos kérdés mindkét gazdasági ág igényeit kielégítő méltányossággal s egymás érdekeinek tiszteltbentartásával lesz megoldva.

A három vármegyének erdőbirtokain dívó fatermelési és faeladási egységarak gyűjtését megkezdették s azokat rendszeresen összeállított árlap keretében a „Magyar Erdész” szaklapban már közölték is, hogy eladót és vevőt egyaránt a fatermelési költségek és főleg a faárak felől biztos adatokkal tájékoztassák.

A M. E. szaklap tiszta jövedelméből irodalmi alapot létesítettek, s egyelőre 100 K pályadíjat tűztek ki az erdőgazdaság vagy vadtenyésztés köréből szabadon választható tárgyról egy nyomtatott ívnyi terjedelemben megírandó értekezésre. Csupán a selmecz-

bányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola erdőmérnök hallgatói pályázhatnak. Biráló bizottság az egyesületi választmány.

Stainer Gyula körmendi magpergető czég 100 K adományát az „Erdészek háza“ alapjának növelésére fordították.

Jelenleg a tagok száma 125, kik közül 14 alapító es 111 rendes tag, még pedig 1 egyesület, 14 erdőbirtokos és 96 erdőtiszt.

A Fankovics Imre halálával megüresedett választmányi tagsági helyet Ferenczy Ede urad. erdőmesterrel töltötték be.

A titkári jelentés egész terjedelmében tudomásul vétetvén, Szénássy Béla pénztáros mutatta be az egyesület vagyoni állását, mely jelenleg 6420-99 K-t tesz ki.

Miután az elnökválasztás kérdése *Kostenszky* Pál urad. főerdész indítványára a napirendről levétetett, Tornay Gyula fkpt. erdőmester előadta „A magánerdőtisztek helyzetének javításá“-ra vonatkozó bizottsági jelentést. A nagy tetszéssel fogadott indítványt megküldik az Országos Erdészeti Egyesületnek is, s így lesz alkalmunk ezzel bővebben foglalkozni.

Ezután *Elek* István m. kir. erdőmérnök tartotta meg felolvasását a „Birtokpolitiká“-ról. A vonzóan előadott, eszmegazdag tanulmány mindenkit magával ragadott, s az éljenzés és taps csillapultával *Török* Kálmán országgyűlési képviselő adott kifejezést elismerésének. A nemzeti politika hathatós eszközének látta a felvetett, új csapásokra térő eszméket. Azok mennél szélesebb körben való széthintését nemzeti gazdasági érdeknek mondta s felszólította a közgyűlést, találjon módot, hogy az érdekes felolvasás a kormányhoz és az országgyűlési képviselőkhez eljusson.

A közgyűlés elhatározta, hogy *Elek* István felolvasása a „Magyar Erdész“-ben közlendő s külön lenyomatként, röpirat alakjában széles körben szétküldendő. A röpiratot annak idején ismertetjük.

A jövő közgyűlés helyéül *Kellner* Viktor erdőmester indítványára Dobsina város jelöltetett meg.

Az indítványok során *Mayer* Géza urad. erdőmesternek az erdőtisztek czimkérdésére vonatkozó indítványát a közgyűlés elfogadta.

Elfogadta a közgyűlés *Mitske* Gusztáv titkár indítványát az alapszabályok módosítására vonatkozólag s a választmányra bízta

az új alapszabályok kidolgozását, örökös tiszteletbeli elnök, egy segédtitkár és 5 választmányi tag közbepestásával.

Táviratban üdvözölve még dr. *Darányi* Ignác földművelésügyi minisztert és *Podhradszky* András hgi. erdőigazgatót, elnök a közgyűlést berekesztette.

Közgyűlés után a társaság fehér asztalhoz ült, melynél Ő felségére Borhi *Borhy* György mondott felköszöntőt. *M.*

Amerika száradófélben lévő erdeinek hasznosítása. Az Egyesült-Államokban a nagyobb arányokat öltő erdei tüzek igen sok értékes fát tesznek tönkre, másrészt pedig az elszáradófélben lévő, kihasználatlanul visszamaradt törzsek elősegítették a káros rovarok elszaporodását s így a tüzek közvetve is érzékeny kárt okoztak.

Ebből kifolyólag a kormány elrendelte, hogy a kiszáradófélben lévő törzsek használhatóságának megállapítására az állami erdőségekben kísérletek végzendők.

A kiszáradófélben lévő törzsek nagyobbára tűz által vesztették el életüket s így a kísérletek is inkább ezirányban folytattak.

A kísérletek beigazolták, hogy igen sok törzs — jöllehet éveken át állott lábon kiszáradva — részben még haszonfa gyanánt is felhasználható volt. Nyilvánvaló lett, hogy a lábon lassankint elszáradó törzs még egyszer olyan szilárd, mint a frissen vágott, de kellően ki nem szárított fa, egyébként pedig (pl. a jegenyefenyőnél) a jól kiszáritott faanyaggal szemben szilárdságának csakis mintegy $\frac{1}{10}$ részét vesztí el. Igen alkalmas az ilyen fa ládák készítésére, mert teljesen száraz, nem vetemedik és nem aszík össze. Éppen úgy alkalmas telegráfpóznának, mint bányafának és talpfának, aminek alkalmazva, tartósság tekintetében is kitűnően bevált.

Az impregnálásnál szintén előnyben részesül az ilyen fa, mert elesik a mesterséges uton való szárítás költsége, amelynek különben is — a fa műszaki tulajdonságait illetőleg — megvannak a maga hátrányai.

Végül főelőnye az ilyen fának, hogy olcsóbban szállítható.

Elmulasztván a rengeteg erdők megóvását és konzerválását, most legalább a visszamaradt csontokat kapargatják össze. *Gömöri.*

Erdei kihágások Szászországban. Az emberiség maholnap mindjobban fogja érezni a kultúra előretörésével képződött korlátokat s lassankint mi erdészeimbek csakugyan irigylésre méltó lényei leszünk a teremtésnek, akiknek még szabad lesz az illatos pázsitra leheveredni, pirosuló szamóczát tépni s az erdő magányát bujni.

Az erdészetiileg ugyszólván legmagasabb fokon álló Szászországban az erdei és mezőrendőri kihágások az 1909. évi május hó 1-től életbeléptetett új törvény szerint szigorubb elbírálásban részesülnek, amely változás nem egy „zöldbe” kiránduló városi embert fog érzékenyen érinteni.

Büntetendő immár az engedély nélküli eprészés, málnázás, gombázás, sőt még a mezei virágok szedése is, arról nem is szólva, hogy az erdei magvak, tobozok stb. szedése főbenjáró bűn.

Vigasztalásul szolgáljon azonban, hogy a fáradságtól elcsigázott utas, aki éhen-szomjan egy-egy üditő málnabogyó leszakítása folytán kerül az említett törvénnyel ellenkezésbe, csak az esetben lesz büntethető, ha a birtokos a málnázást egyébként is tiltotta s ezen tilalom az ez ellen vétő tudomására jutott.

Érzékenyebb még a törvénynek az a rendelkezése, mely szerint az erdőbirtokosnak jogában áll megtiltani, hogy erdejében és magánutain bárki is járhasson s aki ezt tudva megteszi, büntetendő.

El nem vitatható, hogy erdőkárok, de legfőképp vadászati szempontok tekintetében ezen tilalom meg fogja hozni a maga gyümölcsét, de általánosságban az emberiség szabad lélekzetvételén esett csorbának minősíthető. Az így nyert előny azonban nem áll arányban azzal a sok zaklatással, aminek az emberiség gerincét alkotó, az erdei jó levegőre nagyon is rászoruló városi lakosság elkerülhetetlenül ki lesz téve, holott nincs egyéb óhaja, csak a hetedik napon üde erdei levegővel szivni tele agyonkínzott tüdejét.

Egynek azonban örvendtem: külön büntetőszakaszt iktattak be a szászok az erdőben eldobált papirdarabokkal, konzerves bádogskatulyákkal, üveggel stb. szemetelő járókelők megbüntetésére.

Kicsinyes intézkedés talán, de *jó ízlésre* vall!

Hányszor jutott eszembe, hogy mi is okosan tennénk, ha

turistáinknak ezen keleti jellegű bűnben leledző részét valami uton-módon leszoktatnánk arról, hogy az istenadta virágos szép gyepszőnyeget féktelen jókedvükben ne éktelenítsék el elhagyált zsiros, turós papirdarabjaikkal.

Dobogókő! Visegrád! Csak egy évig terjesztetnék ki rátok ez a büntető rendelkezés, községeitek a birságokból palotát emelhetne szegényei részére. (Gömöri.)

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtishti létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Takács Zsigmond* erdőmérnökgyakornoknak állásáról történt lemondását elfogadta.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Krause Tivadar* m. kir. erdőmérnökjelöltet az apatini erdőhivataltól a lugosi erdőigazgatósághoz helyezte át.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur a kincstári erdőigazgatóságokhoz, főerdőhivatalokhoz és erdőhivatalokhoz a következő körrendeleteket intézte:

I.

43609/VII—3. szám.

Feloszlásnak indult vad lődija.

Folyó évi 2441. számú jelentésére a k...i erdőgondnokság által követett azon eljárást, mely szerint a mérgezés útján elejtett rókák beigazolásánál a 64141/I/1—a 1904. szám alatt kiadott utasítás 21. §-ában előirt rendelkezésektől némileg eltérően és kivételes esetekben, amidőn nagykiterjedésű védőkerületek nehezen megközelíthető részeiben az elhullott rókák csak későn s már

feloszlásnak indulva voltak feltalálhatók és ép ezért bőrük már nem volt lenyuzható, bizonyítékul az egész csuha helyett a mérgezett rókák levágott füleit is elfogadta: jóváhagyólag tudomásul veszem és felhatalmazom, hogy ezt az eljárást a hivatal főnöke által indokoltnak talált esetekben, de mindenkor az elhullott vad mindkét füle bemutatásának kötelezettségével a jövőben is alkalmazhassa, sőt — medve kivételével — a többi szőrmés ragadozókra is kiterjeszthesse.

Budapest, 1908 július 16.

A miniszter megbízásából:

Róth s. k.
miniszteri oszt. tanácsos.

II.

43855/VII—3. szám.

Ragadozó vadak kölykeinek lődija.

Felmerült eset alkalmából értesitem a czímet, hogy az 1904. évi 64141/I/1—a szám alatt kiadott utasítás Függelékének C) 2. fejezete alatt megállapított lődíjak az ott felsorolt ragadozó vadak kölykei, illetve fiai után is kifizetendők.

Budapest, 1908 október 17.

A miniszter megbízásából:

Báró Podmaniczky Gyula s. k.
miniszteri osztálytanácsos.

III.

46727/VIII—3. szám.

Vemhes vad méhében talált kölykök lődija.

Értesitem, hogy a vemhes anyafarkas méhében talált kölykök után az 1964. évi 64141. szám alatt kiadott utasítás Függelékének C) 2. fejezete alatt a farkasra nézve megállapított teljes lődíj kifizetését engedem meg, ha a kölykök a fejlettség olyan fokát érték el, hogy azokat az elejtő az erdőgondnokságnak bemutathatta, avagy ha a tényállás más uton, de minden kétséget kizáró módon beigazolást nyert.

Ez intézkedésemet a vemhes anyahiuzok méhében talált kölykök díjazására is kiterjesztem.

Budapest, 1909 május 18.

A miniszter megbízásából:

Róth s. k.
miniszteri tanácsos.

Az „Erdészeti Lapok“ 1909. évi XV. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonkint 25 koronával magasabb árért mellékelteknek.

MAGYAR FAKERESKEDŐ

Budapest, V., Nagykorona-utca 32/b.

a legelterjedtebb magyar fakereskedelmi szaklap, melyet minden bel- és külföldi fatermelő olvas.

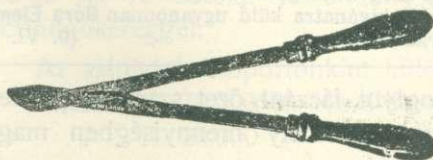
LEGALKALMASABB KÖZLÖNY

ERDŐ-ÉS FAELADÁSOK HIRDETÉSÉRE

Mutatványszám ingyen.

(1. XXIV. 13.)

HAUPTNER-féle NYESŐ-OLLÓK

kiválóan alkalmas fiatal vágások felnyesésére, csemete visszavágásra stb. 5. cm. vastagságig zuzódás nélkül simán vág. Árak csomagolással együtt 8.70 kor. darabonként

GEITNER és RAUSCH cégénél

BUDAPEST, VI.,
Andrássy-ut 8/Erl

(2. XX. 13.)

Alerdészi állás. Kerestetik egy magyar nyelven kívül tótul, vagy lengyelül beszélő alerdész, ki szakmájában teljes jártassággal bír, jó bizonyítványokkal rendelkezik és kisebb mezőgazdasággal kapcsolatos erdőgazdaságot vezetni képes. A gazdaság Galicziában fekszik és az állást szeptember 1-én kell elfoglalni.

Folyamodványok „Uradalmi Igazgatóság, Ötvenes, posta Sofronya“ czimre intézendők. (7. III. 2.)

Bóra-féle iparvasuti szabadalmazott új asztallapos (1) és szálfá-szállító (2) alvázak kocsi és új önműködő, átmenő kézi csoportfékje.

A régi rendszereknél könnyebb, szilárdabb és másfélszeres hordképességű.

Az ütközők és a fékezőállványok úgy az asztallapos (1), mint a széthuzható hosszfa-szállító, forgózsámolyos (2) kocsi-rendszereknél az alvázak helyett az

(1)-nél az asztallapra, a (2) nél a forgózsámoly külső oldalára egy magasságban van szerelve és így az asztallapra ágyazott ütköző a forgózsámolyon ágyazott ütközővel a kétféle kocsi között is összeakasztható. Az ütközők ezen új szerelési rendszere folytán a gözmozdony teljes vonó- vagy tolóerejét, mint a nagyvasutaknál, veszély nélkül kihasználhatja, mert az alvázak kinyomása vagy kérésztbe tolása itt kizárt, ennél fogva teljes személybiztonságu is.

Az új önműködő kézics csoportfékkel, miután egy fékes több kocsit tud fékezni, az eddigi 4 tonna helyett legalább 50 tonna fékezési eredményt tud kifejteni, 4 kerék helyett 32 kerékre elosztva és így hatásosabb fékezés mellett, az egyes kerekek túlfékezése, azaz kigödrözése is teljesen kizárt.

Az új rendszerű hosszfa-szállító kocsi (2) forgózsámolyán egy biztonsági rakoncza-kikapeselő készülék van, melynél a rakonczák függőleges zárt helyzetét maga a rakomány önsulya biztosítja. A rakonczák közül a rakománynak fokozatos lebocsájtását szintén saját önsulya eszközli a lerakodási oldalon mindkét rakonczanál önműködőleg és egyidejűleg, ami által a lerakodás baleset kizárása mellett gyors. Ezen két újfajta kocsi és kézics csoportfékrendszerrel személyzetben 75%, üzemköltségben 80% megtakarítása mellett 30% munkatöbblet is érhető el.

E kocsiak megtekinthetők az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak erdő- és bányauzemében Gurahonczon, Arad megye (Magyarország).

Ismertető ábrákkal ellátott leírást kívánatra küld ugyanonnan **Bóra Elemér** (9. VI. 1.) szabadalomtulajdonos, Gurahoncz, Arad megye.

Élő vadat: élő nyulat, foglyot, fácánt, őzet, szarvast, mindenemű szőrmés vadat és madarat bármely mennyiségben magas árakon veszek és ajánlatokat kérek.

Nyulak tömeges befogására való saját hálókat és a befogást vezető egyént díjtalanul rendelkezésre bocsátom, esetleg foglyok fogására szolgáló hálókat is.

Biztosíték és magyar uradalmaktól való elsőrendű referenciák rendelkezésre állanak.

Julius Mohr jun. Königlich Hoflieferant, Wildexporteur, Tiergrosshandlung, Ulm a. D. (8. VI. 2)

DIETL ÁGOSTON

FŐERDÉSZ

ERDÉSZETI IRODÁJA

BUDAPEST, V., ZOLTAN-U. 7.

Elvállal mindennemű erdészeti üzembere-
deezést, erdőbecslést,
szakvéleményadást, üzem-
terv és revizionális mun-
kálathoz készítését, felmé-
réseket, erdővételelt és eladást, erdőbirtokok felügyeletét és
kezelését, vadászterületek, vadlelővések bérbeadását és vételét,
azok szakszerű berendezését, fáczánosok létesítését. Erdőőrök,
vadőrök részére állások díjtalanul közvetítettnek. (3. XII. 11.)

Faarverési hirdetmény. A Hernádfalu községi v. urb. bir-
tokosság és birtokossági csoport 1909. évi augusztus hó 16-án,
délelőtti 10 órakor az elnök lakásán tartandó nyilvános írásbeli
árverésen eladja:

I. A volt urbéres birtokosság erdőilletőségéből a legelőillető-
séghez csatolt erdőrészen tővön álló és szeldöntött 9384 darab
lucz-, 1799 darab jegenyefenyőtörzset, együttesen 8029·59 tm^3 -re
becsült haszonfatömeggel, 989·92 tm^3 -re becsült tűzifatömeggel és
817·31 tm^3 -re becsült luczfenyőkéreggel.

II. A volt urbéres birtokossági csoport (Iván és társai) Lucsivna
község határában fekvő vásárolt erdejében tővön álló 16 cm
mellmagasságú átmérőn felüli 7557 darab lucz-, 7698 darab erdei-,
190 darab vörösfenyő- és 646 darab jegenyefenyő-, juhar-, hárs-
és nyírtörzset, együttesen 3103·94 tm^3 -re becsült haszonfatömeggel,
180·42 tm^3 -re becsült tűzifatömeggel és 398·50 tm^3 -re becsült
luczfenyőkéreggel.

Az ajánlatok csoportonként külön-külön adandók be.

Becsár: I. 70.000 K. Kiszállítási határidő bezárólag 2 év

" II. 26.000 " " " " " 1 "

Ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe: *a)* ha a hirdetmény-
ben kitézött órá előtt nyújtatnak be; *b)* ha tisztán kivehető szám-
jegyekkel s egyszersmind betűkkel is kiírva tartalmazzák a meg-
ajánlott összeget; *c)* ha az ajánlat szövege, valamint annak borí-
téka kívül az értékesítés tárgyát képező haszonvétel megjelölését
szószerint tartalmazza, úgy amint az a hirdetményben foglaltatik;
d) ha lepecsételve és ivenként 1 koronás bélyeggel ellátva adat-

nak be; *e)* ha tartalmazzák azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti; *f)* ha bánatpénzképen a megajánlott összegnek legalább 10%-át készpénzben tartalmazzák; *g)* ha úgy vannak aláírva, hogy az aláírásból az ajánlattevőnek neve és lakhelye (utolsó postaállomás) világosan kiolvasható; és *h)* ha a boríték kívül „Ajánlat a hernádfalui 1909. évben értékesítendő fakészletre” felírással van ellátva. Utóajánlatok egyáltalában nem fogadtatnak el. Az árverés eredménye az elfogadott ajánlat benyújtójára azonnal, eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltételek a lőcsei m. kir. állami erdőhivatalnál, az annak alárendelt szepesszombati m. kir. járási erdőgondnokságnál és a birtokosság elnökeinél (Hernádfalu) tekinthetők meg naponta 11—12 óra között.

Szepesszombat, 1909. évi július hó 12-én.

(10)

M. kir. járási erdőgondnokság.

Feladési hirdetmény. 632/909. m. j. sz. — Csikvármegye magánjavainak igazgatósága ezennel közhirrre teszi, hogy a vármegye közönsége magántulajdonát képező, Uz és Veresvízvölgyi erdőségeiben:

1. M. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 24332/903. számú rendeletével megadott engedély s a vármegye magánjavai igazgatótanácsának 415/909. m. j. sz. alatt kelt határozata alapján 3203/04 k. holdon megbecsült 380.723 m^3 gömbölyű luczfenyő, 75.913 m^3 gömbölyű jegenyefenyő, 11.133 m^3 gömbölyű erdőfenyőhaszonfa, valamint 252.194 m^3 gömbölyű bükkhaszonfa és tűzifa 2,820.000 (kettőmillió nyolczszázhuszezer) K.

Továbbá a vármegye közönsége magántulajdonát képező Csobányosvölgyi erdőségeiben:

2. M. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 1381/906. számú rendeletével megadott engedély alapján a Keresztes havasnak Sulczavölgyére hajló részén 393/55 kat. holdon megbecsült 41.888 m^3 gömbölyű luczfenyőhaszonfa és 24.134 m^3 gömbölyű bükk-, mű- és tűzifa 221.507 (kettőszázhuszonegyezerötszázhet) K.

3. M. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 50.665/900. számú rendeletével jóváhagyott rendszeres gazdasági üzemterv szerint

kijelölésre esedékes a Csobányos völgyére hajló Bogársarok erdő rész 47.25 K holdján megbecsült 7187 m^3 gömbölyű luczfenyőhaszonfa és 2835 m^3 gömbölyű bükk-, mű- és tűzifa 37.069 (harminczhétezerhatvankilencz) K.

4. M. kir. földmívelésügyi miniszter urnak 84972/903. számú engedélye alapján mintegy 1996.80 kat. holdon összesen mintegy 95.333 tm^3 lucz- és jegenyefenyőhaszonfa, valamint 800 tm^3 bükkfára becsült fatömeg 477.000 (négy százhetvenhétezer) K kikiáltási árban folyó 1909. évi augusztus hó 30-án délelőtt 9 órakor a megyei magánjavak igazgatóságának irodájában — Csikszereda, vármegye-ház — megtartandó nyilvános árverésen, szó- és zárt írásbeli ajánlatok mellett a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Az 1—4. alatti erdő részek fatömege külön-külön fog a hirdetményben megjelölt sorrendben árverés alá bocsátatni, de írásbeli ajánlat együttesen az ajánlati ár külön-külön való megtétele mellett is benyújtható.

A kikiáltási ár 10%-ka bánatpénzben az árverés megkezdése előtt az árverési bizottság kezéhez leteendő.

A szabályszerű bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok szintén 10%-o bánatpénzzel vagy megfelelő óvadékképes értékpapírral látandók el és tartalmazniok kell egyuttal azt a kijelentést is, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak aláveli.

Elkésett és utóajánlatok nem fogadtatnak el, valamint a hirdetményben kitett erdő részek fatömegei kikiáltási áron alul eladatni nem fognak.

Az árverési feltételek és becslésre vonatkozó közelebbi adatok mind a négy erdő rész fatömegére külön-külön Csik vármegye magánjavai igazgatóságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Csik vármegye magánjavainak igazgatósága.

Csikszereda, 1909. évi július hó 4-én.

(11. II. 1.)

Az igazgatóság.

Pályázati hirdetmény. A székesfehérvári püspökség tési erdő gondnokságában folyó évi október hó 1-ével két (2) erdő őri állás üresedésbe jöven, ezen állások betöltésére pályázat hirdettetik.

Egyenkénti javadalmazás: 300 korona készpénz, természetbeni

lakás vagy ennek hiányában 60 korona lakbér, 3·20 mm buza, 7·20 mm rozs, 2·80 mm árpa, 0·12 mm főzelék, 12 kg kőso, 16 ürm³ kemény dorongtüzifa, 1½ m hold szántóföld és 1/8-ad m hold kertpótlék elmunkált haszonélvezete, 1 db. tehén számára nyári legelő, téli tartásra erdei fűkaszálas után nyert széna, korlátlan sertéstartás, eladott tűzifa után megállapított jutalék, lődij, egyenruházat, ingyenes orvosi gyógykezelés a kinevezett és családtagjai részére.

Pályázhatnak mindazok, kik magyar állampolgárok, feddhetlen előéletűek, 24-ik életkort betöltötték, de 35 évesnél nem idősebb, ép szellemi és testi erővel, jó látó-, halló-, beszélőképességgel bírnak és az erdőőri szakvizsgát sikerrel letették. Mindezek okmányilag igazolandók.

Kinevezett erdőőröknek állásukat 1909 október hó 1-én kell elfoglalniok, melyben egy évi próbaszolgálat után fognak véglegesítettetni.

Sajátkezüleg irt kérvények 1909 szeptember hó 1-ig méltóságos és főtisztelendő dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári megyés püspök urhoz czimezve, ezen püspökség erdőhivatalához, Tés (Veszprém m.) nyújtandók be.

Tés, 1909 július 12-én.

(12)

Riffer Sándor

püspöki urad. főerdész

ROBOZ ÖDÖN ÉS TÁRSA
keményfakivitel
Budapest, V., Váci-körút 82a.

Vesznek mindennemű keményfát és padig tölgy-, kőris-, jávor-, hárs-, szil-, gyertyán-, bükk-, éger-, cseresznye-, körtéfat stb. gömbölyű és metszett állapotban. (5. XII. 5.)

MAGYAR FAIPAR és FAKERESKEDELEM

A hazai faipar, fatermelés és fakereskedelem szaklapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-U. 61.

Fakereskedőknek szánt faárverési hirdetmények és erdő-eladások közzétételére legalkalmasabb organum. (6-3)

Pályázat erdőgyakornoki állomásra. 81753/1909. sz. — A kir. közalapítványi jerszei (Krassó-Szörény m.), vöröskői (Pozsony m.) és znióvárjai (Turóc m.) erdőgondnokságánál megüresedett erdőgyakornoki állásokra pályázatot hirdetek.

Ezekkel az állásokkal évi 1000 K segélydíj, évi 100 K lakbér vagy természetbeni lakás, évi 10 ürm kemény hasábtüzifa, ezenkívül a hivatalos kiküldetéseknél a szabályszerű kilométerpénz és napidíj élvezete van egybekötve.

A pályázók felhivatnak, hogy a selmeczbányai erdészeti főiskola sikeres végzését, továbbá ép és erős testalkatukat, jól látó-, halló- és beszélőképességüket a vármegyei főorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről tanuszkodó anyakönyvi kivonattal fölszerelt, sajátkezüleg irt és alulirott minisztériumhoz címzett kérvényeiket a f. é. szeptember hó végéig a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumnál (V. ker., Hold-utca 16. sz.) nyújtják be.

Budapest, 1909 július hó.

(13. II. 1.)

*M. kir. vallás- és közoktatásügyi
minisztérium.*

A VADÁSZ-VIZSLA

Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, ::
tanítás, használat- és gyógykezeléshez.

Irta: STARK DEZSŐ főerdész.

Harmadik, bővített kiadás 10 művészi vizslaképpel.

Ára: 2 K bérmentve.

A szerzőnél: Drávata mási (Somogy megye).

(4. — 7.)

Kincstári vadászterület bérbeadása. 47649/1909. szám. — A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó fogarasi és streza-kercisorai m. kir. erdőgondnokságban fekvő Ucsisora, Podragul, Bulca, Valea Domnei, Laita, Negoj, Riul mare és Valea Porumbacelul elnevezésű s a vadászati törzskönyvben XII. A) és B) alatt nyilvántartott mintegy 21835,6 k. holdas vadászterületnek az 1909. évi május hó 1-ső napjától számítandó 15 (tizenöt) egymásután következő évre leendő bérbeadása érdekében a kolozs-

vári m. kir. erdőigazgatóságnál f. évi augusztus hó 10-én délelőtt 10 órakor nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár az 1909 május 1-től 1914 április 30-ig terjedő első öt éves időszakban 3000 K, az 1914 május 1-től 1919 április 30-ig terjedő második öt éves időszakra 4000 K, az 1919 május 1-től 1924 április 30-ig terjedő harmadik öt éves időszakra 5000 K.

Bánatpénz 500 K.

A terület vadállománya: zerge, medve, őz, vadsertés, siket-fajd és kevés apróvad.

Ezen árverésen részt vehet minden önrendelkezési joggal bíró magyar honpolgár, társulatok azonban, valamint kincstári és állami tisztviselők ki vannak zárva.

Bővebb felvilágosítások a földmivelésügyi minisztérium VII/3. ügyosztályában, továbbá a kolozsvári erdőigazgatóságnál szerezhetők.

Budapest, 1909. évi július hó.

(14)

M. kir. fölmivelésügyi miniszter.

Tölgy- és bükkfaeladási hirdetmény. A felsőrákosi volt urbéres közbirtokosság Felsőrákos község határán, Ágostonfalva vasuti állomás közelében fekvő erdejében 69711—1908. sz. I. M. rendelet és 2471—1908. sz. köz. erd. bizottsági végzéssel engedélyezett s kijelölt rendkívüli felhasználatot, amely előzetes becslés szerint mintegy 1140 m^3 tölgyrönköt, 956 m^3 tölgyépületfát, 6933 m^3 bükkműfát, 2920 m^3 bükképületi és eszközfát, 20543 m^3 bükktüzifát és 1829 m^3 tölgytüzifát teszen ki, folyó évi augusztus 28-án délelőtt 10 órakor Felsőrákoson a községházánál, szabályszerű írásbeli zárt ajánlatokkal összekötött nyilvános szóbeli árverésen, kikiáltási áron felül a legtöbbet ígérőnek tövön az erdőben eladjuk.

Kikiáltási ár 87938 korona. Bánatpénz 10%.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el. Részletes becslés, árverési szerződés és feltételek a vargyasi m. kir. erdőgondnokságnál és az alólirottnál megtekinthetők.

Kelt Felsőrákos, 1909 július 23.

(15)

Biró Mózes
urbéri birt. elnök.

Faeladási hirdetés. Közhírré tétetik, hogy gróf székhelyi Mailáth György ur őnagyméltósága tulajdonát képező s a bakóczai hitb. uradalomhoz tartozó bakóczai, kisbeszterczei, káni, korpádi és szabási üzemosztályok vágásterületein 1909/10., 1910/11. és 1911/12-ik években házilag kitermelendő fakészletek zárt írásbeli ajánlatok útján fognak eladatni.

A részletes eladási és szerződési feltételek Bakóczán, az uradalmi erdőhivatalnál, a délelőtti órákban megtekinthetők.

Venni szándékozók egy koronás bélyeggel ellátott, zárt írásbeli ajánlataikat legkésőbb f. évi augusztus hó 20-ig alulírott uradalmi erdőhivatalhoz és ugyanarra az időre 2000 korona bánatpénzt külön a bakóczai uradalmi pénztárhoz czimezve, posta útján annyival is inkább küldjék be, mert később érkező, vagy bánatpénz nélküli ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A zárt írásbeli ajánlatoknak tartalmaznia kell elsősorban számokkal és betűkkel világosan kiírva az egyes faválasztékokra beígért egységi árakat, másodsorban azt a kijelentést, hogy ajánlattevő az eladási és szerződési feltételeket jól megértve ismeri s azokat magára nézve kötelezőknek tartja.

A beérkező ajánlatok felett őnagyméltósága tetszése szerint fog határozni.

Bakócza, 1909 július hó 24-én.

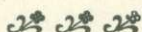
(16)

Gróf székhelyi Mailáth György erdőhivatala.

Az „Erdészeti Lapok“ 1909. évi XV. füzetének tartalma:

	Oldal
Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésére	749
<i>Csegezy Pál</i> : A székely közbirtokossági erdők ügykezelése.	754
<i>Bóra Elemér</i> : Új alvázás kocsí és fékrendszerem ismertetése. (Folyt. köv.)	759
HIVATALOS KÖZLEMENYEK. Felhívás az erdészeti államvizsga ügyében.	777
KÜLÖNFÉLÉK. Borsod, Gömör, Heves vármegyék erdészeti egyesületé- nek közgyűlése. — Amerika száradófélben levő erdeinek haszno- sítása. — Erdei kihágások Szászországban.	777
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből ...	782
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA	782
HIRDETÉSEK	I—IX

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 4 K; 4 K 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő. I. rész. 1. és 2. kötet: Középítéstan. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Ut-, vasut- és hidépítéstan. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K.

MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1906. Ára tagoknak 20 K, nem tagoknak 40 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1884. (I—IV.) és az 1885—89. (V—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892—5. és 1899. (XIX.) évfolyam.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K 40 fill.

Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1901—1903. (XXI—XXIII.) évfolyam ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 5 K.

Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.

Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., másoknak 1 K.

Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.

Az 1908. évi XXVIII. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.

Az Erdészeti Rendeleték Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.

TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)

A LEGELŐERDŐK. Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok 1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K. 60 fill. nem tagoknak 2 K 40 f; 55 f. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető.

A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE. Írták: Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak fizetve 9 K, kötve 13 K.

HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K, másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

SZÁMTAN. Erdőőrök részére írta Béky Albert. Ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f küldendő.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDÉZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.

A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára 1 K 20 fill., ill. 90 fill.

ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K, másoknak 5 K.

Ő FELSÉGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE. Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.

Népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül, egyenkint 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők:

AZ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 2 K.

NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias növények. Ára 3 K.

Valamennyit Fekete Lajos írta.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél és Fekete Lajos ny. min. tanácsos urnál (Selmeczbánya), mint szerzőnél egyaránt megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők, ha az egyesületnél rendelik meg azokat, 25 százalékos árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Ára 12 K, ill. 9 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiadás. Ára 6 K, ill. 4-50 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Ára 4 K, ill. 3 K.

ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiadás. Irta: Soltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8 K, ill. 6 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K (erdőgyakornokoknak 3 K, akadémiai hallgatóknak 2 K). Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor (Nagykároly). Ára tagoknak 4 K 80 fill., másoknak 6 K.

Egyebütt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi minisztérium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KORHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

Az ERDŐHASZNÁLATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbánya.)

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVÉDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K és ERDEI ROVATOS NAPLÓ Ára 1 K 20 fill.

Megrendelhetők a földmivelésügyi minisztériumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezősege. (Jolsva, Gömör m.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő. Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi minisztériumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Múzeum-körút 2. szám.

KEDVEZMÉNY. Dr. Farkas Márton vízgyógyintézetének (Budapest, V., Báthory-u. 3. sz.) hévízi iszapkezelési osztályában az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 35% árkedvezményben részesülnek. —

A dr. Herezel-féle fásor-szanatorium (Budapest, VII., Városligeti-fásor 9. sz.) vízgyógyintézetében az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 25% kedvezményben részesülnek. Kedvezményes jegyre szóló utalvány az egyesület titkári hivatala útján kapható.